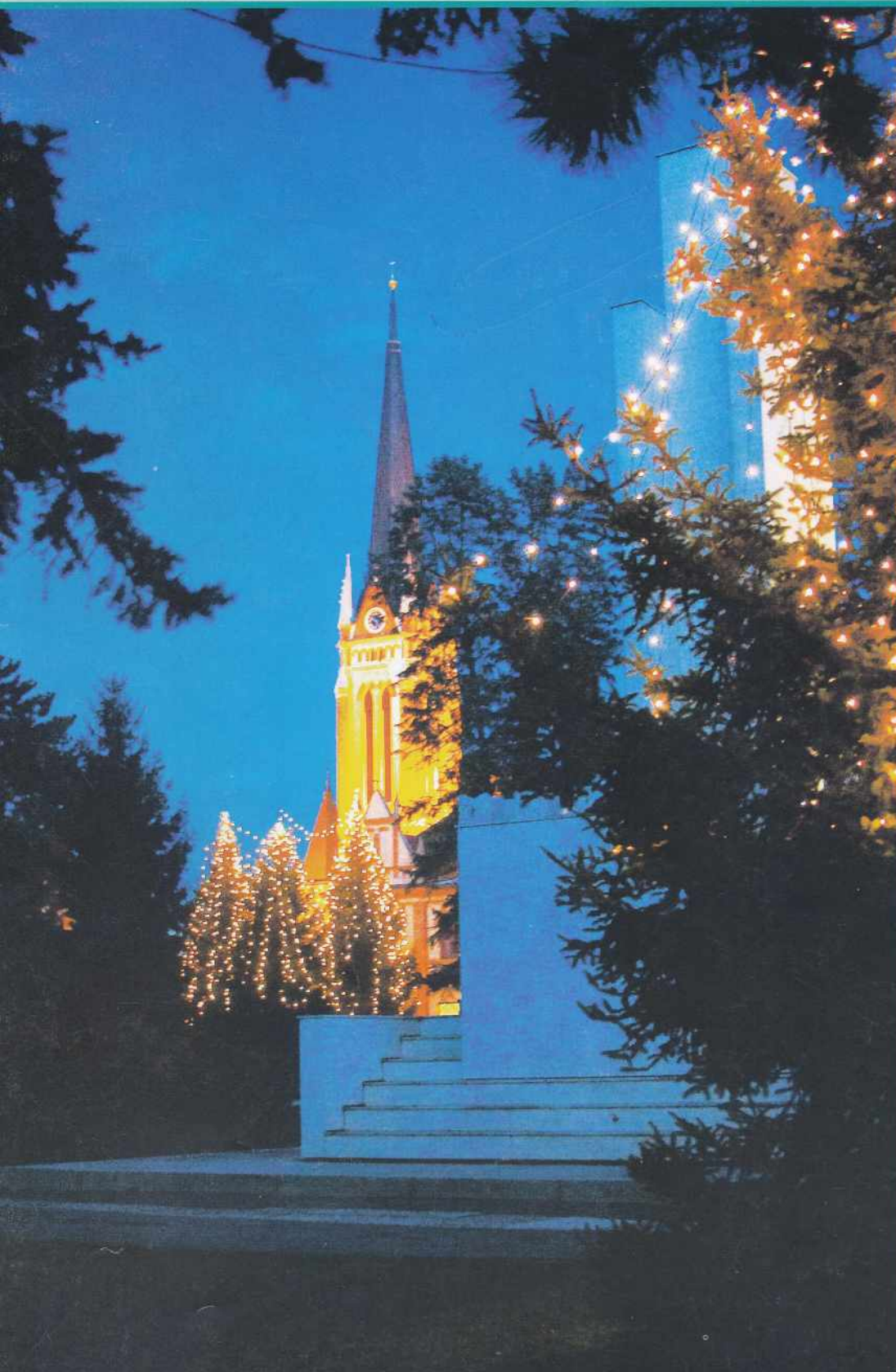

24. december 2005

številka 47

SOBOŠKE

GLASILO MESTNE OBČINE MURSKA SOBOTA

IZ VSEBINE:

ŽUPANOVO VOŠČILO

POROČILO S 25. SEJE
MESTNEGA SVETA

SVETNIŠKE POBUDE IN
ŽUPANOVI ODGOVORI

TEMELJNI KAMEN ZA
PROSTOR SPOMINA

FOTOREPORTAŽA:
SOBOTA MOJE MLADOSTI

SOBOŠKI GRAD

SVETLOBA
PRAZNIČNE NOČI

NAJ ŠPORTNIKI MESTNE
OBČINE LETA 2005

RAZPISA

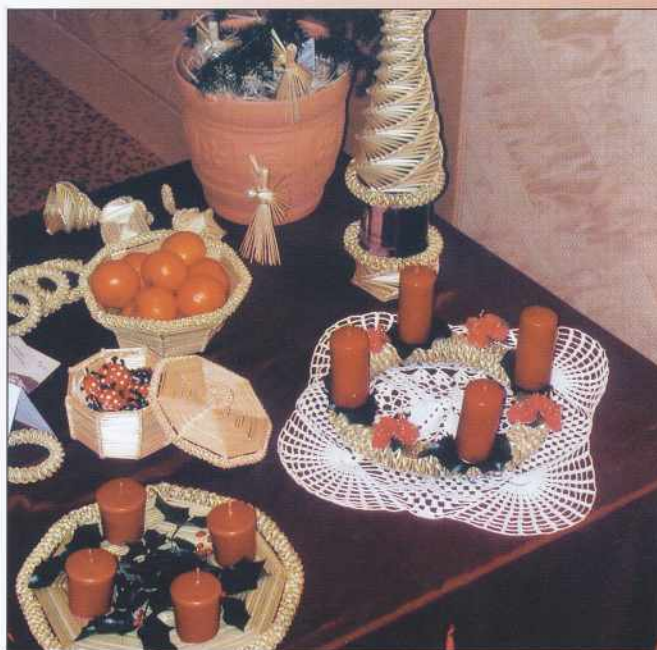
BESEDA UREDNICE

VABILO NA
SILVESTROVANJE

Na dvorišču občinske stavbe v Murski Soboti je nastal skupinski posnetek z zaposlenimi v mestni upravi in v upravi Občine Tržič, s katero so izmenjali obisk.

Utrinki adventne razstave

OBČANKAM IN OBČANOM

Mestne občine Murska Sobota

Vsako leto končujemo, da bi lahko na novo začeli. Nekomu je srečen prav ta konec, drugemu bo začetek. Za oboje si lahko podarimo dobro in prijazno besedo. Ta ne pozna ne časa ne meja, ima pa začetek in konec in vsebino. Naj bo letos vsebina prijazna beseda z lepo željo ob božiču in novem letu. Pridružujemo se ji tudi mi in jo namenjamo vsem ljudem, najbolj pa vsem vam, našim občankam in občanom.

Mestni svet, župan, direktor in delavci mestne uprave

Sredstva, ki bi jih letos porabili za posamezne voščilnice, namenjamo Župnijski Karitas Murska Sobota.

Županov kotiček

Murinih osemdeset let

Ob praznovanju 80-letnice največjega slovenskega konfekcijskega podjetja MURA smo bili prisotni v mislih in v aktivnostih na tem potovanju dolgemu 80 let, kot so ga sami poimenovali. Ogledali smo si retrospektivno razstavo v Pokrajinskem

muzeju, se udeležili slovesnosti ob jubileju, ki je popolnoma napolnila našo grajsko dvorano. Izjemna je bila tudi predstavitev v Ljubljani. Bila je nekoliko drugačna, izvirna, razigrana, nekaj posebnega. Taka kot bo Mura v prihodnje - je tam dejal njen predsednik uprave Borut Meh.

Ob obisku v tovarni pa je vodstvo občine predsedniku uprave in Muri v spomin na visoki jubilej podarilo kristalni izdelek baročnega portala soboškega gradu.

Teh nekaj vrstic v naših Novinah bi rad izkoristil za zahvalo vsem vodjem in direktorjem od začetka do danes za njihov prispevek pri razvoju firme. Posebej pa je treba tu poudariti prispevek delavcev, vseh, tako bivših kot sedanjih generacij, ki so in še vedno v težkih razmerah, ob napornem delu kujejo ime tovarne.

Ne samo posamezniki, cele družine so dihale s tovarno, iz nje izhajale in z njo nahranile mnoge generacije. Pri tem so dale neizbrisen pečat tovarni, njenim kreacijam, njenemu dobremu imenu ter seveda tudi samemu mestu Murska Sobota. Zato so vplivale na razvoj mesta in pokrajine v pravem, življenjskem pomenu, ker so ga resnično živele. Zato Mura danes pomeni reko, ki teče, pomeni tovarno, ki živi življenje človeka v pokrajini ob Muri, pomeni Mestno občino Murska Sobota.

Hvala vsem njenim delavcem, njenemu vodstvu ter iskrene čestitke ob jubileju.

Johannes Auts

Decembrska seja Mestnega sveta

V dvorani Mestne občine Murska Sobota je bila v začetku decembra 25. seja Mestnega sveta Mestne občine Murska Sobota. Po ugotovitvi prisotnosti je sledila potrditev zapisnika minule seje. Pri tej točki dnevnega reda je svetnik Darko Rudaš očitil občini, da ni storila dovolj pri zagotovitvi razpisanih sredstev Javnega sklada RS za regionalni razvoj, namenjenih infrastrukturi za romska naselja.

Župan Mestne občine Murska Sobota Anton Štihec je zavrnil očitke romskega svetnika Darka Rudaša kot neutemeljene. Občina je vložila zahteve za sofinanciranje projektov osnovne komunalne infrastrukture v romskih naseljih za ureditev odseka lokalne ceste na Pušči v dolžni 965 metrov in v višini 44 milijonov tolarjev v skladu z zahtevami. Od tega je bilo 15 milijonov namenjenih refundaciji sredstev za že izvedena dela, ostalo pa za ureditev druge faze ceste v dolžni 390 metrov, vendar je pristojni javni sklad zavrnil vlogo. Župan Anton Štihec je poudaril, da je v pripravi nov razpis, na katerega se bo občina prijavila. V letu 2006 in 2007 pa bo prejela za ureditev omenjene ceste po 28 milijonov tolarjev. Kljub kratkemu roku se je odzvala na javni razpis programa pomoči občinam pri urejanju komunalne infrastrukture v romskih naseljih v letu 2005. Poziv je mestna občina prejela 20. aprila po faxu, rok za odgovor pa je bil 21. april, naslednjega dne do 12. ure. Še isti mesec pa je mestna občina kandidirala za pridobitev sredstev namenjenih gradnji infrastrukture za romsko skupnost.

V vmesnem času so se v zaplet poskušali vključiti tudi nekateri poslanci, predvsem iz vrst liberalnih in socialnih demokratov, na koncu pa so zaradi nestrinjanja s potekom seje, le-to tudi zapustili. Zato je bilo zasedanje za kratek čas prekinjeno, saj za sklepčnost ni bilo zagotovljeno

zadostno število svetnikov. Skupina devetih svetnikov, ki je zapustila sejo, se je po pogovoru z županom odločila nadaljevati s sejo in prišlo je do dogovora, da se z omenjeno problematiko seznanijo komisija za romska vprašanja.

V nadaljevanju seje so svetniki sprejeli odlok o komunalnih taksah. Ta predpisuje vrste in višino komunalnih taks na območju Mestne občine Murska Sobota. Predpisane so za uporabo javne površine pred poslovnimi prostori ter za opravljanje gostinske in turistične dejavnosti na teh površinah; uporabo trgov in drugih javnih površin za razstavljanje predmetov, prirejanje razstav in drugih zabavnih prireditev; uporabo javnega prostora začasne namene, za reklamne napise, objave in oglase, ki so postavljeni, pritrjeni ali drugače označeni na javnih mestih; vitrine, v katerih se razstavlja blago zunaj poslovne stavbe, na javnih površinah; uporabo glasbenih avtomatov v javnih lokalih; za uporabo igralnih sredstev v javnih lokalih.

Četrta točka dnevnega reda je bil Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča v Mestni občini Murska Sobota. Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča se plačuje

za pozidana in nepozidana stavbna zemljišča, ki ležijo v ureditvenih območjih Mestne občine Murska Sobota in so razvrščena v prvo območje, ki obsega ureditveno območje mesta Murska Sobota in drugo območje, ki obsega ureditvena območja naselij Bakovci, Černelavci, Krog, Kupšinci, Markišavci, Nemčavci, Polana, Rakičan, Satahovci in Veščica. Območja so razvidna iz prostorsko izvedbenih aktov in so na vpogled pri mestni upravi.

Svetniki Mestne občine Murska Sobota so med drugim obravnavali tudi Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o načinu opravljanja gospodarske javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki. V njem se denarni kazni spreminjajo v globo, ta pa znaša za posameznika in odgovorno osebo 100.000 tolarjev, za pravno osebo in samostojnega podjetnika posameznika pa 350.000 tolarjev, za prekrške, pravnomočno izrečene z odločbami prekrškovnih organov samostojne lokalne skupnosti, katere predpis je bil kršen. Podobno velja tudi za spremembe in dopolnitve Odloka o načinu in izvajanju gospodarske javne službe odvajanja komunalne odpadne in padavinske vode na območju Mestne občine Murska Sobota, kjer se denar za ka-

zen preimenuje v globo v prej zapi-
sani višini, tako kot v Spremembah in
dopolnitvah Odloka o oglaševanju in
plakativanju v Mestni občini Murska
Sobota.

Dopolnjen program opremljanja
zemljišč s komunalno infrastrukturo
na območju zazidalnega načrta za
Severno obrtno industrijsko cono
mesta Murska Sobota je podrobno
obrazložil Drago Ružič. Pred sogla-
snim sprejetjem sklepa, ki je začel
velja z dnem sprejetja, torej 7. de-
cembrom 2005, pa je bila na 25. seji

mestnega sveta občirna razprava.

Mestni svetniki so po predstavitvi
njene predstavnika Erjavca in raz-
pravi obeh svetnikov iz Kroga sogla-
šali z izločitvijo naselja Satahovci iz
Krajevne skupnosti Krog in z usta-
novitvijo samostojne Krajevne skup-
nosti Satahovci. En glas proti pa je
bil odločilen za zavrnitev pobude za
včlanitev Mestne občine Murska So-
bota v Združenje občin Slovenije. Po
burni razpravi, v kateri je edina
mestna svetnica kar iz klopi vprašala,
kaj včlanitev prinaša, je za namreč

glasovalo 9, proti pa 10 mestnih
svetnikov. Mestna občina Murska
Sobota je namreč že dlje članica
Zveze (večjih) občin Slovenije, v
združenje pa se vključujejo manjše in
srednje občine. Prav to je nekatere
svetnike spodbudilo k razpravi o
umestnosti tovrstnega vključevanja,
čeprav je soboška občina edina med
mestnimi, ki prejema sredstva iz
finančne izravnave in nedvomno sodi
med manj razvite občine v Sloveniji.

Saša FLUHER

Volitve in imenovanja

Dominik Šteiner iz Beltinec je postal novi direktor
Mladinskega informativnega in kulturnega kluba v
Murski Soboti. Mestni svetniki so soglašali z njegovim
imenovanjem po osebni in predstavitvi okvirnega pro-
grama dela, izbran pa je bil med petimi kandidati, ki so
se javili na razpis.

V svet javnega zavoda Ljudska univerza Murska Sobota,
zavoda za permanentno izobraževanje, je usta-

novitelj imenoval Zorana Hoblaja in Angelo Novak iz
Murske Sobote, za direktorico pa Vesno Laissani.

Predstavnik lokalne skupnosti v svetu Srednje
zdravstvene šole Murska Sobota, na območju katere ima
sedež, je postal Jožef Raščan iz Rakičana.

Iz Rakičana je tudi Jože Časar, ki je bil imenovan v svet
zavoda RIS, Raziskovalno izobraževalno središče Dvorec
Rakičan.

Dominik Šteiner

"Razvoj MIKK-a vidim predvsem skozi postavitev infra-
strukture, ki je potrebna za uspešno delovanje. S tem mislim
predvsem na človeški, strukturni in odnosni kapital. Pomem-
bna pa je predvsem boljša koordinacija in sodelovanje z
mladinskimi in ostalimi društvi ter institucijami, ki delujejo
na sorodnih oz. kompatibilnih področjih, za katere je MIKK
kot javni zavod ustanovljen. Pomembno pa je tudi sodelo-
vanje in vključevanje mladinskega sveta ter civilne iniciative.
Programsko dejavnost MIKK-a bi bilo potrebno znotraj ciljne
skupine razdeliti na dva dela, torej na dejavnosti za otroke
in mladostnike do 14 leta starosti in na dejavnosti za mladi-
no in ostale nad 14 let. Program dela bo nastal preko
konkretne analize zatečenega stanja delovanja MIKK-a in
analize dejanskega stanja, tako da se upošteva celotna ciljna
skupina, tudi tiste s posebnimi potrebami. Velik doprinos k
boljšemu delovanju, bodo seveda novi prostori v soboškem
gradu, z vključitvijo mladinskega in multimedijskega centra.
Dolgoročni napredek pa vidim predvsem v določanju novih
prioritet, tako da se dejavnosti, ki so bile zapostavljene ali
izvajane na nižjem nivoju, dvignejo na višji nivo, s tem mi-
slim npr. na filmsko in video dejavnost."

*Mestni svet je na svoji 25. seji za direktorja javnega
zavoda MIKK imenoval 34-letnega diplomiranega
upravnega organizatorja Dominika Šteinerja.*

Svetniške pobude

Anton TRČEK

Postavil je vprašanje, ali je gradnja obvozne železniške proge mimo mesta Murska Sobota realna, v kakšnem času se bo to realiziralo in kje bo trasa obvozne železniške proge. O obvozni železniški progi je mestni svet razpravljal že pred leti; takrat je bilo povedano, da železnica tega ne misli delati, ker je drago. Predvideno je bilo, da bi naj trasa obvozne železniške proge bila za Rakičanom. Vprašanje je, kaj bo potem z obvoznicami, saj bodo potrebni dodatni nadvozi oz. podvozi.

Franc MEOLIC

Dal je pobudo, da se ob avtocesti, ki meji na Krajevno skupnost Krog in Krajevno skupnost Bakovci, zasadijo drevesa, tako kot je bilo to sprejeto z lokacijskim načrtom, pa DARS tega ni izvedel. Županu in mestni upravi je predlagal, da si naj prizadevajo, da se ta drevesa zasadijo.

Rudolf MIKOLIČ

V središču mesta, pri lekarni, so med dvema laternama betonski skladi, ki so že razpokani, pokriti oz. zvezani z žico, in verjetno tudi nevarni za otroke. Predlagal je, da se ti betonski skladi odstranijo oz. nadomestijo z neko skulpturo ali objektom.

Ivan KAROLI

V krajevnih skupnostih so komunalni prispevek zaračunavali na podlagi vloženih sredstev in samopriskevka. V večini KS je samopriskevek potekel. Ker samo-

prispevka več ni, verjetno akt o zaračunavanju komunalnega prispevka v KS ni več zakonit. Predlagal je, da mestna uprava krajevnim skupnostim pripravi pravilnik o zaračunavanju komunalnega prispevka ali pa se sprejme občinski odlok, tako zbrana sredstva pa se iz občinskega proračuna vrnejo krajevnim skupnostim z vlaganji v infrastrukturo. V KS imajo sedeže tudi pravne osebe, ki ob investicijah prosijo za soglasja, krajevne skupnosti pa nimajo meril za izračun komunalnega prispevka.

Med Rakičanom in Mursko Soboto se ureja občestna razsvetljava. Če bi vsak od investorjev prispeval sredstva za ureditev ene občestne luči, bi bila cesta osvetljena in mestni občini ne bi bilo potrebno financirati osvetlitve kolesarske steze, za katero so projekti narejeni že precej časa. Obcestna ulična razsvetljava je dovolj močna, da bi bila osvetljena tudi kolesarska steza, v proračunu občine pa bi določena sredstva ostala.

Marko MARTINUZZI

V zvezi z govoricami med zdravstvenimi delavci, da obstajajo tožbe med zdravstvenim domom in zdravniki, ki so dobili koncesijo za opravljanje zasebne dejavnosti, je postavil vprašanje, ali so vsi koncesionarji poravnali vse obveznosti do zdravstvenega doma, preden so odšli med zasebnike, kot je to na prejšnji seji mestnega sveta potrdil direktor zdravstvenega doma.

Drugo vprašanje se je nanašalo na pobudo prebivalcev Gregorčičeve in sosednjih ulic, ki so mestni občini poslali zahtevo za prepoved prometa s težkimi tovornjaki po tej ulici. Zanimalo ga je, ali je bila ta pobuda uresničena oz. če so v zvezi s to pobudo sprejeti kakšni ukrepi oz. če se je spremenila prometna ureditev.

V zvezi z dogajanjem pri 2. točki

dnevnega reda je menil, da do tega ne bi prišlo, če bi župan takrat prekinil zadevo oz. besedni dvoboj, saj vsa debata oz. predstavljena nova dejstva niso bila predmet razprave o zapisniku.

Anton ŠKRABAN

Postavil je vprašanje v zvezi z odstranitvijo drogov v KS Krog, na katere so nameščene luči ulične razsvetljave. Zanima ga, ali je krajevna skupnost dolžna plačati zamenjavo luči, ki jih je enkrat že postavila. Predlagal je, da se v Krogu, ob kapeli, v smeri iz Satahovec postavi ogledalo, saj je cesta nepregledna.

Darko RUDAŠ

Predlagal je, da se čimprej določi termin za sklic seje komisije za romska vprašanja.

Vladimir GOLDINSKI

Dal je pobudo, ki je obrobnega značaja glede na problematiko, ki jo je mestni svet obravnaval v prejšnjih točkah dnevnega reda. Pobudo je že predstavil županu, o njej so razpravljali tudi na seji sveta mestne četrti. Gre za sprehajalno pot med grajskim portalom, ki pelje vse do Trga zmage, dalje do Slovenske ulice in do portala evangeličanske cerkve ali pa obratno. Vsa mesta imajo vedute oz. poglede (npr. Ljubljana in Celje na grad, Maribor na Kalvarijo). Tudi Murska Sobota ima po njegovem mnenju eno redkih vedut, ki pa je bila pred 30 - 40 leti razvrednotena. Posejana je z zelenico, ob straneh pa so poti, ki enostavno te vedute in tega lepega pogleda ne omogočajo. Županu je predal fotografijo iz leta 1912 oz.

1915, ki je avtentična, in prosil, da se njegova pobuda sprejme ter vključi v naslednji občinski proračun. S tem bi se temu koščku mesta Murska Sobota vrnila podoba, ki jo je mesto imelo nedavno tega.

Predstavniki LIKOS-a mu je pred časom dal pobudo, da bi debela, ki se v parku nabirajo in se uporabljajo za ograje, cone med parkirnimi prostori, zelenicami ali pa v druge namene, uporabili za tako imenovano "forma vivo" v lesu. Pobuda se mu ne zdi napačna, župana oz. mestno upravo je zaprosil, da pobudo sprejmejo in omogočijo konkreten dogovor.

Strinja se s pobudo glede ureditve parkirnih prostorov za "Šopingom" oz. nasproti blokom na ulici Staneta Rozmana. Pobuda je zajeta tudi v načrtih mestnih četrti. Mestne četrti urejajo tovrstne pobude tako, da vabijo uporabnike parkirnih mest k sofinanciranju v višini 50 %. Nekaj takih pobud je že izvedenih. Ker gre že za lastninjenje stanovanj in pripadajočih zemljišč, izpade tako, da se iz občinskega proračuna financira privatna iniciativa oz. zemljišče, kar je nekako v nasprotju. Zaenkrat ne vidi druge oblike, zato se bo v naslednjem letu s tovrstnimi prizadevanji še nadaljevalo. Kazalo bi, da se razmerje financiranja 50 % : 50 % spremeni v 80 % : 20 % ali 70 % : 30 %. Ne zdi se mu prav, da bi nehali s tem, saj so občani, lastniki stanovanj, to pobudo sprejeli.

V zvezi s portalom (oziroma dvema), ki je sedaj nedograjen, je predlagal, da se ali poruši ali uredi; pri tem ne gre za velika finančna sredstva v primerjavi s tistim, kar je omenil prej.

Rudolf HORVAT

Dal je pobudo za ureditev Tišinske ulice v Murski Soboti, ki je bila prej glavni koridor za tovornjake. Je edina ulica v mestu, ki v enem delu nima niti na eni strani urejenega pločnika (od ulice Matije Gubca do kanala). Ker je Tišinska ulica vhod v Mursko Soboto, bi morala biti tudi okrašena.

Županovi odgovori

Anton ŠTIHEC:

Na vprašanje glede realnosti gradnje obvozne železniške proge je župan povedal, da so to temo načeli pred enim mesecem, ko je bil na obisku pri državnem sekretarju na Ministrstvu za promet. Pred štirimi, petimi leti je Ministrstvo za promet že naročilo izdelavo lokacijskega načrta za obvozno tovorno progo; izdelani so bili idejni načrti (3-4 variante). Za to je tudi v zazidalnem načrtu za severno obrtno industrijsko cono ta koridor predviden. Država je izdelane idejne načrte spravila v predal. Župan je na sestanku pri državnem sekretarju sprožil pobudo, da se zadeva nadaljuje. V aktih države o razvoju železniškega prometa do leta 2015 je predvideno, da bi naj država uredila obvozno železniško progo. Imajo več lokacijskih načrtov, ki so povezani z železniško progo, eden je elektrifikacija železniške proge ter zapisane naše zahteve od ureditve protihrupnih pregrad, aktivne in pasivne zaščite, ureditve podhodov itd. Župan je na vse te zadeve opozoril; na zahtevo župana je bilo na tem sestanku dogovorjeno, da vodstvo Ministrstva za promet pride v mesecu januarju na obisk, organiziran bo tudi sestanek s svetniki, na katerem bodo obravnavali te dileme.

- Župan sprejema pobudo, da se ob nasipih avtoceste zasadijo drevesa, saj je bilo to v lokacijskem načrtu zapisano. Država je po sprejetju lokacijskega načrta izgradila to avtocesto, vendar z ožjim profilom, ne da bi mestno občino o tem obvestila. Na to je župan opozoril na zadnji seji komisije za spremljanje izgradnje avtoceste v Gornji Radgoni. Zahteval je odgovor na vprašanje, kateri organ je o tem odločal, in ali bo na celotni trasi avtoceste do Lendave tako zožen oz. varčen profil. Odgovorili so, da so se tako odločili le zaradi povprečnega letnega dnevne prometa; žal vedno samo v Pomurju pride do takšnih odločitev. Pobudo bodo posredovali DARS-u.

- Zadevo pri lekarni bo mestna uprava preverila in zahtevala, da se zadeva odstrani, toliko bolj, če je slučajno na občinskem zemljišču.

- Zaračunavanje komunalnega prispevka v KS je pereča tema že nekaj časa. Krajevne skupnosti so po svoje in različno obračunavale komunalne prispevke. Župan se strinja, da se pripravi enoten pravilnik, po katerem bi se komunalni prispevek obračunaval, dejstvo pa je, da je zakonodaja taka, da se komunalni prispevek lahko zaračunava le na podlagi programa komunalnega urejanja za neko območje; v kolikor takšnih programov na območjih ni, pa po nekih povprečnih stroških urejanja. Občinski odlok je v tej smeri pripravljen. Ta se lahko prilagodi za KS, to je ena varianta, druga varianta pa je, da se spremeni odlok in se komunalni prispevek zaračunava ne samo v mestu Murska Sobota, ampak na celotnem območju mestne občine. Sredstva, ki se zberejo iz posameznih projektov, iz posamezne KS, se nekako vrnejo nazaj v tisto KS, podobno kot pri nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča. Zadevo bodo preučili in pripravili predlog.

- Župan ne ve, kateri investitorji delajo razsvetlavo na relaciji M. Sobota - V osnutku proračuna so predvidena določena sredstva, da bi se te zadeve povezale, da v javni razsvetljavi na tej relaciji ne bi bilo vrzeli.

- Tudi do župana so prišle govorice, ki krožijo med zdravstvenimi delavci. Zato je župan na zadnji seji mestnega sveta, ki ji je prisostvoval direktor zdravstvenega doma, le-tega eksplicitno vprašal, kako so urejene relacije med zdravstvenim domom in koncesionarji. Direktor je potrdil, da so te zadeve urejene. Župan je od direktorja zdravstvenega doma zaprosil še pisni odgovor. Ta je bil posredovan, vendar je odgovor drugačen, kot je na mestnem svetu povedal direktor zdravstvenega doma. V pisnem odgovoru je navedeno, da so zdravniki, ki so zdaj dobili koncesijo in prešli v privatno prakso, prenehali z delovnim razmerjem v javnem zavodu,

svojih obveznosti iz naslova omenjene pogodbe pa niso izpolnili pred odhodom v zasebno prakso. Citat: "smo na njihovo prošnjo pripravili izračune njihovega dolga iz tega naslova, pri čemer smo pričakovali, da bodo navedeni svoje obveznosti tudi poravnali." Glede na pisni odgovor, ki ga je podpisal direktor, župan ne razume, kako je na prejšnji seji mestnega sveta lahko izjavil, da so zadeve urejene. Obveznost enega od zdravnikov, ki je opravljal specializacijo, do zdravstvenega doma znaša 13,6 milijonov, drugega 3,1 milijona. S tema se zdravstveni dom dogovarja, v kakšnem časovnem obdobju bi to rešili, torej rešujejo te zadeve. Z eno od zdravnic, katere obveznost znaša nekaj manj kot 10 milijonov, se ne morejo dogovoriti o vrnitvi stroškov, saj navedena ni pripravljena vrniti omenjenega zneska in bo zadeva predana sodišču. Kot dober gospodar bi moral direktor poskrbeti, da bi se te zadeve uredile pred podelitvijo koncesije.

- Glede razprave ob sprejemu zapisnika se je župan strinjal, da odgovor na vprašanje ni bil tema zapisnika, se pa je nanj nanašal. Župan je želel prekiniti razpravo g. Rudaša, zaradi izražene mnenja svetnikov pa je pustil, da je zadevo obrazložil. Na njegovo obrazložitev je sam podal svoje mnenje. Glede razprave g. Štota, da župan ni upošteval njegove zahteve za proceduralno vprašanje v času, ko je še odgovarjal na izjave g. Rudaša, je župan menil, da ima po poslovniku možnost zaključiti odgovor. Še preden je g. Štota dobil besedo, je skupaj s še nekaterimi svetniki zapustil sejno dvorano. Kasneje je župan presodil, da se proceduralno vprašanje ni nanašalo na poslovnik in dnevni red, ampak je le predlog, katerega župan sprejema.

- G. Rudaš je predlagal, da se čimprej določi termin za sklic seje komisije za romska vprašanja. Kot predsednik te komisije g. Rudaš ne potrebuje sklepa ali pobude župana ali mestnega sveta, ampak lahko skliče oz. določi termin za sklic seje komisije, kadar hoče. V delu komisije pa želita župan in mestna uprava sodelovati.

- Predlog glede postavitve ogledala pri kapeli v Krogu bo proučen na svetu za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. V kolikor bo svet ugotovil, da je to potrebno, bodo zagotovili sredstva za postavitev ogledala.

- G. Goldinskij je dal pobudo za ureditev sprehajalne poti, za kar naj se predvidijo sredstva v proračunu za leto 2006. V osnutku proračuna to zaenkrat ni predvideno. Župan je menil, da bi za ureditev te poti bila potrebna znatna sredstva. Pobuda in ideja nista odveč, to bo treba doreči tudi v sklopu odločitve, kaj s portalom pred gradom oz. s temi vhodi. Župan je predlagal, da se v zvezi s tem organizira sestanek matičnega odbora mestnega sveta, društva arhitektov, pa še nekaterih ciljnih skupin in se demokratično dogovori, kaj s tem.

- Pobuda društva LIKOS glede uporabe debel tudi v kiparske namene, je županu znana. V tej smeri se na zahtevo mestne občine porušena oz. odstranjena drevesa vozijo v park in na druge lokacije z namenom, da se drugo leto (spomladi - poleti) skupaj z LIKOSOM in še s kom, organizira delavnica, da ta debela dobijo svojo obliko. Nastala bo večkratna korist: spomin na drevesa, ki so nekoč bila, prav tako pa bo dobil veljavo kulturni segment.

- Glede ureditve parkirnih prostorov je župan omenil, da se ob stanovanjskih objektih spodbuja sofinanciranje etažnih lastnikov in občine v razmerju 50 % : 50 %. Prej ko slej bodo etažni lastniki postali lastniki zemljišč oz. gradbene parcele, ki mora biti določena okrog objektov. Zaradi sofinanciranja v razmerju 50 : 50 je velik interes etažnih lastnikov za čimprejšnjo ureditev. Pri "Šopingu" pa je malo drugače, ker je pod tem objektom garažna hiša. Župan je navedel primer parkirnih prostorov pred parlamentom v Ljubljani, kjer je lastnik garaže, ki je v kleti, tudi lastnik strehe nad to garažo. Tudi za "Šopingom" je potrebno najprej ugotoviti lastništvo. Če bi imeli sredstva, bi parkirišča spodaj odkupili. O razmerjih sofinanciranja za ureditev parkir-

nih prostorov se bo v prihodnje potrebno dogovoriti.

- Na Tišinski ulici, od križišča z ulico Zorana Velnarja do črpalke, so pločniki urejeni, niso pa od črpalke do kanala. V proračunu za leto 2006 je predvidenih nekaj sredstev, da se v tej fazi financirajo vsaj projekti, če pa bo več sredstev, se bo pričelo v tej fazi tudi nekaj graditi.

Odgovora na vprašanja o ureditvi prometa po Gregorčičevi ulici in ulični razsvetljavi v Krogu

Nada CVETKO TÖRÖK: V odloku o ureditvi cestnega prometa je Gregorčičeva ulica opredeljena kot ulica za tovorni promet. Če želimo prepovedati tovorni promet, potem moramo spremeniti odlok. Po odloku o občinskih cestah pa se lahko izda začasna odločba, v kolikor so na tej ulici takšne razmere, da je ogrožena varnost, kjer bo opredeljeno, da je prepovedan tovorni promet. O tej tematiki je razpravljal tudi svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, ki je po odloku pristojen za reševanje teh zadev. Sprejet je bil sklep, da se prepove tovorni promet za vozila z osno obremenitvijo nad 7,5 ton. Po Gregorčičevi ulici je urejena dostava za center mesta; če bi po tej ulici omejili ves tovorni promet, bi bila dostava za center mesta otežena. Odločba je že v pripravi in tudi prometni znaki naročeni.

Odstranitev luči z drogov v KS Krog: ta problem je prisoten v celotni mestni občini, saj so luči postavljene na drogovih, ki so v lasti Elektra. Elektro polaga električne kable v zemljo, zato te luči odstranjujejo. To, kar se je zgodilo v Krogu, Elektro napoveduje tudi za Černelavce (Goričko ulico) in za Partizansko ulico. V proračunu bo potrebno zagotoviti določena sredstva za ulično razsvetljavo. Ulična razsvetljava je last mestne občine, drogovi, na katere so nameščene luči, pa so last Elektra.

Uresničevanje vizije razvoja

Mestne občine Murska Sobota

Župan Anton Štihec je po prvi obletnici županovanja predstavil svoje enoletno delo ter spregovoril o viziji razvoja Mestne občine Murska Sobota. Na gospodarskem področju je izpostavil začetek gradnje severne obrtno - industrijske cone. Kot prioriteto je predstavil novo ureditev ožjega mestnega jedra, na področju infrastrukture pa izgradnjo podvozov pod železniško progo na vzhodnem delu Murske Sobote. Eden večjih projektov za leto 2006 je začetek izgradnje nove glasbene šole, pripravljeni pa so že predlogi za izgradnjo nove ekonomske šole. V kratkem bo odprta prva pisarna za brezplačno pravno pomoč občanom.

Na področju socialnega varstva so letos izdelali dokumentacijo za dom ostarelih, v okviru otroškega varstva pa so 8 milijonov tolarjev namenili za razna obnovitvena dela. Na področju mladih so za obnovo bivše Pokrajinske in študijske knjižnice, v kateri bo deloval Mladinski informativni in kulturni klub Murska Sobota, letos namenili 15 milijonov tolarjev. Eden večjih projektov v naslednjem letu se obeta na področju kulture, saj načrtujejo začetek izgradnje nove glasbene šole v Cvetkovi ulici. Vrednost investicije

znaša 383 milijonov tolarjev, 44,4 odstotka celotne investicije pa bo sofinancirala država. Preostali del mora zagotoviti mestna občina skupaj z enajstimi občinami. V športnem centru Fazanerija je v izvedbi sanacija pomožnega igrišča, na katerem bo mogoča vadba vseh kategorij nogometašev, v kratkem bo izšel razpis za izgradnjo novega kopališkega centra s pokritim bazenom in wellness centrom, katerega nameravajo začeti konec leta 2006. Pripravljen pa je tudi predlog za gradnjo nove ekonomske šole. "Glede lokacije nove ekonomske šole še potekajo pogajanja, upam pa, da bo dogovor prinesel temelje za razvoj izobraževalnega središča v regiji," je še povedal župan Mestne občine Murska Sobota Anton Štihec.

Letos so začeli z gradnjo severne obrtno - industrijske cone. Vrednost naložbe v letu 2005 znaša 537 milijonov tolarjev. Izgrajena je bila celotna primarna infrastruktura in večina sekundarne komunalne infrastrukture. V letu 2006 načrtujejo asfaltiranje cest v coni s pripadajočo meteorno kanalizacijo in ureditvijo razsvetljave ob parkiriščih. "Z zadovoljstvom ugotavljam, da dela potekajo po načrtih.

Dogovarjamo se že z nekaterimi večjimi investitorji, podpisane pa imamo že tri predpogodbe. Ob polni kapaciteti industrijske cone bi lahko do leta 2011 pričakovali 2000 novih delovnih mest," je poudaril Anton Štihec.

Na področju infrastrukture so izvedli preplastitev lokalnih cest in javnih poti ter ureditev parkirišč in ostalih prometnih površin. Z rušitvenimi deli in gradnjo premostitvenih objektov se je začela gradnja podvozov na Lendavski ulici. Investicijo v vrednosti 2,3 milijarde tolarjev nameravajo zaključiti v letu 2009.

Večje spremembe se obetajo na področju ureditve mestnega jedra, kjer pripravljajo projekte za prenovu Slovenske ulice, urbanega centra mesta z multimedijsko dvorano in poslovno - parkirno hiše, nadzidavo mestne tržnice in gradnjo oskrbovanih stanovanj. Vzpostavljen je bil tudi geografski informacijski sistem, ki občanom preko spleta bistveno olajša dostop do katastrskih načrtov, zemljiškega katastra, registra prostorskih enot, katastra stavb in podatkov nekaterih ministrstev.

foto: Tanja ZRINSKI

Investicijski načrti mestnih četrti Murska Sobota

Mestne četrti Murska Sobota so imele v letošnjem letu plan investicij v višini 30.000.000,00 SIT, s sofinanciranjem občanov pri izgradnji parkirišč ob stanovanjskih blokih pa 38.000.000,00 SIT. Tako so letos bile izvedene naslednje investicije:

MESTNA ČETRT CENTER:

- ureditev dovozne ceste k stanovanjskim blokom v Stari ulici 10, 12, 16, 18
- ureditev parkirišč pri stanovanjskih blokih v ulici Štefana Kovača 15, 17 in Stari 2, 4
- ureditev parkirišč pri stanovanjskem bloku v Vrtni ulici 3;

MESTNA ČETRT LEDAVA:

- preplastitev Klavniške ulice;

MESTNA ČETRT PARK:

- ureditev pločnika in razmejitvene ograje v Šolskem naselju in SPŠ;

MESTNA ČETRT PARTIZAN:

- preplastitev dela Talanyijeve ulice
- ureditev zaščitne mreže pri Dijaškem domu v M. Soboti
- preplastitev dela cestišča in pločnika v Sončni ulici;

MESTNA ČETRT TUROPOLJE:

- projekti in ureditev parkirišč in zelenih površin v Jakobovem naselju.

Pri investiciji v Jakobovem naselju so bila v letošnjem letu opravljena le pripravljala dela, preostanek investicije pa se bo izvedel v letu 2006.

Vseh pet svetov Mestnih četrti Murska Sobota je tudi sprejelo štiriletni program investicij za obdobje 2006 - 2009. Tako so v planu investicij za naslednje leto naslednje investicije:

MESTNA ČETRT CENTER:

- Ureditev dela pločnika v Zeleni ul. in Cvetkovi ul. (razširitev obstoječega pl.)
- Ureditev parkirišč pri stanovanjskih blokih v Vrtni ul. 6, 8
- Ureditev parkirišč pri stan. bloku v Grajski ul. 9;

MESTNA ČETRT LEDAVA:

- Ureditev pločnika v Poljski ulici
- Ureditev parkirišča pri blokih v Lendavski ul. 51;

MESTNA ČETRT PARK

- Ureditev dovozne ceste in parkirišč pri stan. Bloku v ulici Št. Kovača 29
- Ureditev pločnika v Prežihovi ul. (vzhodna stran) in delu Kopitarjeve ul.
- Ureditev pločnika v Vrazovi ul. in Temlinovi ul.
- Ureditev dela parkirišča v Šolskem naselju;

MESTNA ČETRT PARTIZAN:

- Razširitev vhoda ceste v Ivanocijevo nas.
- Postavitev luči v Sončni ul.
- Ureditev pločnika v Čopovi ul.;

MESTNA ČETRT TUROPOLJE:

- Ureditev parkirišča, pločnika in razmejitvene ograje in zelenih površin v Jakobovem naselju.

Leto je naokoli

Na bližajoči se božično-novoletni čas so nas ponekod že konec novembra praznično okrašene izložbe in lučke na poslovnih stavbah opozorile, da smo pred koncem še

enega leta.

V začetku decembra so imeli največ dela seveda delavci elektro in komunalnih podjetij, pa tudi gasilci, ki so s pomočjo najrazličnejših dvigal in lestev s svetlikajočimi se lučkami tudi letos okrasili Trg zmage, ulice, stavbe javnih inštitucij, tudi občinsko in šekaj. Okrasitve so dobrodošle, saj zlasti v večernih urah pričarajo pravljlično podobo mesta. Samo še sneg manjka in potem bo podoba popolna.

Soboško drsališče

Tudi letošnjo zimo se lahko drsate na drsališču v Murski Soboti, ki obratuje od 10. decembra in bo predvidoma odprto do 10. marca 2006. Vsak dan od 10. do 22. ure, po dogovoru z upravljalcem Komunala pa za večje skupine velja tudi drugače. Informacije dobite po telefonu 02/ 521-37-00 ali mobitelu 041-955-543.

Cena vstopnic v sezoni 2005/06 je za enkratni vstop za predšolske otroke, učence, dijake in študente 500 tolarjev, za odrasle pa 600. Sezonska vstopnica velja za prve 10.000 SIT in druge 12.000 SIT, medtem, ko znaša skupinska vstopnica (za vsaj deset ljudi) 300 SIT. Najem celotne ledene ploskve za čas 90 minut je po ceniku 12.000 SIT, izposoja drsalk 400 SIT in uporaba garderobne omarice 150 SIT. Otroci do desetega leta morajo biti v spremstvu staršev oziroma odrasle osebe. Pri Komunali so pojasnili, da velja vstopnica za enkratni vstop na drsališče v trajanju do pol-druge ure, ko je po vsakem drsanju polurni premor za

pripravo ledu. Želimo čim bolj trdnega in primernega za drsanje ter takšen obisk, kot je bil na drsališču po otvoritvi, ko je bila posneta fotografija.

Problematika soboškega drsališča

Spoštovani!

Na podlagi pisanja o problematiki delovanja soboškega drsališča sem se odločil, da v odprtem pismu javnosti predstavim naše poglede na rešitev problema drsališča v mestu Murska Sobota.

Drsališče je v preteklosti bilo umeščeno na več lokacij (pri l. osnovni šoli, na teniških igriščih pri Fazaneriji), kot je navedeno pa je v letu 1999 bilo premeščeno na območje BTC-ja. Na sejah svetov Mestnih četrti Murska Sobota smo že večkrat obravnavali smisel umeščenosti drsališča na sedanjo lokacijo. Pri tem lahko ugotovimo, da je sicer ideja o trgovinskem centru kot točki, kjer se v popoldanskih urah zbirajo občani, sicer v osnovi dobra, ima pa v konkretnem primeru veliko pomanjkljivost, to je oddaljenost iz centra mesta in dostopnost. Vedeti namreč moramo, da je dostop do BTC-ja za otroke in mladino, ki nimajo prevoza, praktično nemogoč, saj od mostu čez potok Ledava v Lendavski ulici pa vse do križišča Lendavske, Markišavske in Noršinske ulice ni urejenega pločnika, kakor tudi ne kolesarske steze, poleg tega pa je oddaljenost od centra mesta prevelika. Težko si namreč predstavljam, da bodo otroci iz MČ Turpolje, MČ Park in MČ Partizan šli ob večernih urah vse do BTC-ja, poleg vsega prometa, ki se vali v tej smeri. Tako je sedaj drsališče dostopno le tistim otrokom in mladini, ki jih starši lahko odpeljejo z avtomobili.

Že večkrat smo predlagali, da se naj lokacija drsališča spremeni in kot najprimernejšo lokacijo predlagali parcele ob teniških igriščih v Fazaneriji. Omenjeno področje se namreč ponuja kot centralno rekreativno področje, kjer bi lahko uredili poleg obstoječih (nogometa, tenisa, kopališča,

nasip kanala kot področje za rekreacijo) različne športne dejavnosti od drsališča, balinišča, stez za rolkarje, igrišč za košarko, odbojko, sprehajalne steze, ipd., omenjeni predlog pa so podali tudi občani. Lokacija ob Fazaneriji je tudi bistveno bližje, kot je lokacija BTC-ja ter dostopna večini brez avtomobilskega prevoza, upoštevati pa moramo tudi, da veliko staršev dela v popoldanskih urah in otrok ne more nihče odpeljati na področje izven mesta. Poleg tega je potrebno dopolnjevati ponudbo na drsališču samem. Sedaj ni nobenih odprtih ponudb (npr stojnic s toplo pijačo), ampak mora vsak v bližnji gostinski lokal, Komunala pa bi lahko zaračunala ponudbo pijač oz. najem prostora ob drsališču. Obenem se bo potrebno potruditi glede dodatne ponudbe zabave na drsališču. Prepričan sem, da bi drsališče na predlagani lokaciji bilo bistveno bolj obiskano, kot je sedaj, s tem pa bi bilo poslovanje Komunale uspešnejše. Kar pa je najbolj pomembno - naši otroci bi imeli možnost drsanja, saj je to danes ob cenah smučanja za nekatere edina zimska radost.

V omenjenem kontekstu ureditve omenjenega področja kot športno rekreativne cone, smo tudi v letošnjem letu brezplačno prenesli zemljišča soboškega kopališča na Mestno občino Murska Sobota, z zahtevo, da se najde investitor, ki bo uredil pokrite bazene in prevzel upravljanje s soboškim kopališčem (zemljišče je bilo do sedaj v lasti MČ Park).

Upamo lahko le, da bo naš predlog upoštevan ter da bomo tako olajšali zadevo tako za otroke in mladino kot tudi za Komunalo samo.

S spoštovanjem!

Tajnik MČ M. Sobota:
Zoran HOBĽAJ, univ. dipl. prav.

Fakulteta za kmetijstvo tudi v Rakičanu

Že januarja razpis za vpis po 40 rednih in izrednih študentov

Dolgoletna prizadevanja Pomurcev, da tudi ta regija (pri)dobí visokošolski izobraževalni program s področja kmetijstva, so se naposled le udejanjila. V prihodnjem šolskem oz. študijskem letu naj bi namreč v Rakičanu pri Murski Soboti začel delovati visokošolski strokovni program menedžment v agroživilstvu in razvoj podeželja.

Program, ki bo v obliki dislociranega oddelka Fakultete za kmetijstvo Univerze v Mariboru, je bil že 18. novembra uspešno akreditiran pri svetu RS za visoko šolstvo, sedaj ga mora potrditi še Vlada RS.

Največ zaslug za dolgo načrtovan visokošolski program imajo dr. Stanko Kapun s Kmetijsko-gozdarskega zavoda v Murski Soboti, pomurski poslanec dr. Mitja Slavinec, ravnatelj Srednje kmetijske šole Rakičan Štefan Smodiš ter

predstavniki lokalnih skupnosti in podjetij, ki so dali podporo in utemeljili smotrnost visokošolskega izobraževanja.

Po napovedih mariborske Fakultete za kmetijstvo bo že januarja prihodnje leto objavljen javni razpis za vpis 40 rednih in 40 izrednih študentov v prvi letnik. Predlagani naziv, ki ga bodo pridobili diplomanti menedžmenta v agroživilstvu in razvoju podeželja, je diplomirani inženir agrarne ekonomije. Dokaz, da se visokošolski prostor vse bolj širi tudi v to gospodarsko najslabše razvito slovensko regijo, ki tudi na ta način daje dolgoročno upanje na boljše, je tudi drugi pomurski visokošolski program, ki ga bo prav tako prihodnje leto v Radencih začela izvajati Ekonomsko-poslovna fakulteta iz Maribora. Imenoval se bo menedžment storitev.

Geza GRABAR

Prevzem igrišča in postavitve ograje

Župan mestne občine Anton Štihec je s sodelovanjem ravnateljice Gimnazije Murska Sobota Regine Cipot in ravnatelja Srednje tehniške in poklicne šole Ludvika Sukiča prerezal trak ob prevzemu igrišč in po postavitvi ograje okoli obeh izobraževalnih institucij. Naložba je vredna 6 milijonov tolarjev, poleg nove prometne ureditve pa bo ograja omogočala zaščito območja okoli obeh šol.

Raziskovalne naloge za PIŠK

Glavni pobudnik in organizator tradicionalnega, letos že 7. regijskega festivala Mladi za napredek Pomurja (bil je od 1. do 3. decembra) - Regionalni center Zveze za tehnično kulturo Slovenije (RC ZOTKS), je na priložnostni novinarski konferenci Pokrajinski in študijski knjižnici Murska Sobota predal kar 316 mladinskih raziskovalnih nalog z letošnjega državnega srečanja mladih raziskovalcev.

Soboška knjižnica je tako edina, ki se lahko pohvali s tovrstno zbirko.

Naloge je direktorici Pišk Suzani Szabo Pahič (na sredini) predal predsednik Pomurske akademsko-znanstvene unije (PAZU) dr. Mitja Slavinec. Ob njiju član programskega sveta RC ZOTKS Geza Farkaš.

Predstavitev sedmih avtorskih del mag. Branka Škafarja

V Pomurskem akademskem centru v Murski Soboti je bila v drugi polovici novembra predstavitev 7 avtorskih del mag. Branka Škafarja. Prejemnik letošnje plakete mestne občine za večletne uspehe in vrhunske dosežke na področju varovanja okolja in pri vodenju kakovosti, se je na literarnem in družabnem srečanju javno zahvalil zanj. Direktor podjetja Sabermacher & Komunala, ki ga vodi že skoraj petnajst let, pa je tudi prejemnik številnih drugih priznanj, o katerih je bila beseda, tako kot o njegovih delih. Gre za štiri publikacije za otroke in učence: pobarvanko za najmlajše, zvezek za prvošolčke in strip ter priročnik za učence in zbir pravil standardov za Eko šole, katerih koordinator za Pomurje je. Svoje dolgoletne izkušnje na področju odbiranja odpadkov in osveščanja prebivalcev

je strnil v knjigi Odpadki. Publiciran pa je tudi njegov model inovativnosti in poslovne odličnosti.

Srečanje z avtorjem je bilo priložnost za podrobno predstavitev naštetih del, katerih založnik je Pomurski ekološki center. Zato je njegov direktor Milan Bogataj na predstavitvi avtorskih del mag. Branka Škafarja govoril, kako sodelovanje poteka že skoraj deset let. V okviru nacionalnega projekta Eko šola Slovenije je vpeljal sintezo 7 korakov Eko šole, kar je vzorčen primer za ostale šole v Evropi. Predsednica Pomurskega društva za kakovost Helena Kosi pa je izpostavila vlogo podpredsednika v tistem delu srečanja, ko je bilo govora o kakovosti. Poslovna inovativnost in odličnost pa nista le temi magisterija, ki si ga je Branko Škafar pridobil v decembru minulega leta, ampak bosta, kot kaže, tudi predmet obravnave njegove disertacije, ki jo snuje. Ob tem ves čas uspešno vodi podjetje in prejema številna priznanja za poslovne uspehe. Tako je leta 2001 prejel priznanje Republike Slovenije za poslovno odličnost v kategoriji malih podjetij. Leto kasneje je podjetje Saubermacher & Komunala predstavljalo Slovenijo na podelitvi Evropske nagrade za kakovost. Istega leta mu je Pomursko društvo za kakovost podelilo nagrado iz razpisa Pot do uspešne organizacije, je pa tudi prejemnik zlatega Q.

Mag. Branko Škafar je član nadzornega odbora Mestne občine Murska Sobota in prejemnik priznanj avstrijsko-štajerske, slovenske in območne pomurske gospodarske zbornice za izjemne gospodarske dosežke, vendar za direktorja slednje ni bil izvoljen.

Avtor pri podpisovanju v knjigo Odpadki

Geza GRABAR

Medij Sobotainfo.com v novi celostni podobi

Najbolj bran lokalni spletni medij, ki se nahaja na naslovu www.sobotainfo.com, je 18. decembra 2005 doživel celostno prenavo.

Širše prepoznaven in sicer brezplačen medij, je s prenavo razširil tudi programsko shemo in po besedah uredništva sedaj zagotavlja več informacij, ki so ažurnejše kot v tradicionalnih medijih.

Za tehnično ter vsebinsko prenavo so skrbeli sodelavci spletnega medija sami, za oblikovno prenavo pa podjetje Ixemplum Group. Urednik medija, Matej Ficko pravi, da je bila investicija v prenavo nujna, zaradi stalne rasti branosti in zahtevnosti in pričakovanj bralcev, ki hočejo biti dobro informirani v najkrajšem možnem času.

Temeljni kamen za mrliško vežico in posvetitev žarnega zidu

Na soboškem pokopališču je bila v sončnem novembrskem opoldnevu slovesnost ob polaganju temeljnega kamna za novo mrliško vežico. Po uvodnem nastopu pihalnega orkestra sta besedo povzela župan mestne občine Murska Sobota Anton Štihec in direktor Komunale Mirko Šabjan. Slednji je v imenu vzdrževalca pokopališča opozoril na dotrajanost mrliške vežice in težave s pridobitvijo soglasja železnic za novogradnjo, predvsem pa na več kot stoletno pokopavanje na mestnem pokopališču. O poslednjem slovesu in pieteti tako do mrtvih kot živih je govoril župan Anton Štihec, ki je poudaril pomen zmage nad papirji in prehodu od besed k dejanjem pri gradnji nove mrliške vežice ter z njo pridobitve boljših prostorskih pogojev. Naložba je vredna 147 milijonov tolarjev, letos bi naj bila nova mrtvašnica končana do tretje gradbene faze, v naslednjem letu pa naj bi jo zaključili.

Na pokopališču v Murski Soboti je bila v istega dne tudi posvetitev žarnega zidu. Složno sta jo v vrtu miru, ob prisotnosti župana in mest-

Žarni zid sta posvetila katoliški in evangeličanski duhovnik.

nih svetnikov ter vodilnih v mestni upravi in mestnih četrtih, opravila katoliški in evangeličanski duhovnik. Žarni zid je posvetil Martin Horvat, prisotne pa blagoslovil Igor Vukan.

Program je povezoval Vlado Pejčič. Pred slovesnostjo ob položitvi temeljnega kamna za novo stavbo slo-

vesa od mrtvih na soboškem pokopališču pa je bila v občinski sejni dvorani opoldne predstavitev idejnega projekta z računalniško simulacijo, ki ga je predstavil avtor - arhitekt Iztok Zrinski.

Brigita BAVČAR

foto: Tanja ZRINSKI

Namesto Zvezde spet hotel Dobrai

Staro se vrača, bi lahko dejali ob dejstvu, da že od jeseni potekajo intenzivna obnovitvena dela na kompleksu objekta nekdanjega hotela Zvezda, v zadnjem času pa so se ta preselila še na matično, več kot sto let staro centralno stavbo.

Prizidek hotela, ki je bil zgrajen v 60. letih prejšnjega stoletja, je že skoraj povsem obnovljen, v njem pa bo prvotna, to je hotelska dejavnost. V treh nadstropjih hotela, ki ga je nekdanja lastnica - družba Radenska-Zvezda-Diana, pred približno desetimi leti zaprla in v njem uredila poslovne prostore, bo na voljo devet dvoposteljnih in ena enoposteljna soba. Vključeval naj bi se v nastanitveno ponudbo pri hotelu Diana zgrajenega wellness centra.

Stari Zvezdin objekt bo dobil novo fasado in streho, tam pa je že obnovljena restavracija, medtem ko bo salon Murska republika ostal v sedanji podobi, prav tako tudi pivnica in lastna pivovarna. Novega lastnika - zasebno družbo MS

Vpadljiv oplesek prizidka Zvezde.

iz Ključarovec pri Ljutomeru, je investicija veljala okrog 300 milijonov tolarjev.

Geza GRABAR

Drevored sožitja na Pušči

V okviru tretjega krajevnega praznika je krajevna skupnost Pušča kot edina romska krajevna skupnost v Sloveniji ponovno potrdila svojo odprtost, delavnost in pestrost v svojih dejavnosti.

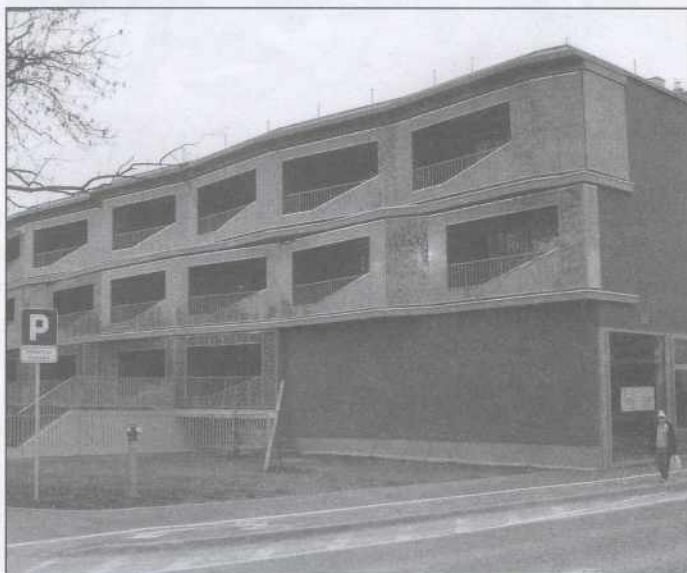
Čeprav je bil osrednji dogodek celodnevne prireditve, prežete s pesmijo in plesom ter malonogometno tekmo kot športno-rekreativno prireditvijo, zasaditev drevoreda Sožitja, ki so ga opravili učenci soboških osnovnih šol, je vsak obiskovalec tistega prijetnega petkovega dne v tem primestnem kraju mestne občine zagotovo našel nekaj zase.

Več kot zgovoren dokaz za to je bila tudi tombola, pa romski sejem Kak je inda blo in navsezadnje tudi postavitve velikega vrtiljaka, nekoč neminoznega simbola slehernega večjega romskega naselja.

V drevored 30 javorov, katerega zasaditev so opravili učenci vseh štirih soboških osnovnih šol, so postavili tudi osem novih klopi. Med največjimi težavami romskega naselja Pušča je predsednik krajevne skupnosti Pušča in romski mestni svetnik Darko Rudaš izpostavil prostorsko stisko kraja z okrog 750 prebivalci ter brezposelnost, saj je iz naselja zaposlenih le okrog deset Romov. Velika želja je tudi, da bi v kraju čimprej zgradili športno-rekreativni center, temeljni kamen zanj so postavili že lani.

Sončnica na Gregorčičevi

Nov stanovanjski objekt na Gregorčičevi ulici, imenovan Sončnica, je tik prev vselitvijo. V njem je na razpolago 31 stanovanj, velikosti od 55 do 90 kvadratnih metrov. Za kvadratni meter je potrebno odšteti 1.180 evrov (brež DDV), kupiti pa je mogoče tudi parkirno mesto, katerega cena je 8.000 evrov, prav tako brez davka.

Stanovanja so klimatizirana, kar je v stanovanjski gradnji v Murski Soboti novost, zlasti njen južni del pa odlikuje neobičajna barva fasade (rumeno-oranžno steklo) in kompleksni sestav kompozicije lož stanovanj.

Skupna vrednost objekta je 700 milijonov tolarjev, njegov investitor pa je družba Imo Real iz Murske Sobotice. Polovica stanovanj je doslej že prodanih.

Praznovanje tretjega krajevnega praznika in srečanje starejših občanov v Černelavcih

Krajevna skupnost Černelavci praznuje zadnjo nedeljo v novembru svoj krajevni praznik. Na ta dan potekajo različne prireditve. Tako je bilo tudi letos. Najprej je bila blagoslovitev žarnega zidu na pokopališču, ki je bil zgrajen v letošnjem letu. Vrednost investicije znaša 6.452.386,30 SIT, od tega spada na Krajevno skupnost Pušča 35 %, kar znaša 2.258.335,20 SIT, saj je pokopališče skupno za obe krajevni skupnosti. V letošnjem letu je bila zgrajena še cesta za vaško-gasilskim domom, ki pa zaradi pomanjkanja sredstev ni bila dokončana in bo v letu 2006.

Župan Anton Štihec z družino v Černelavcih.

V letu 2005 so izvajali tudi druge različne dejavnosti: nadaljevali s projektom "Skupaj do zdravja" s predavanji glede pravilne in zdrave prehrane, ki ga izvajajo v krajevni skupnosti že 5 let; obiskovali so kuharski tečaj, ki ga bodo nadaljevali v

Kot že tradicionalno smo se tudi letos odločili, da bomo organizirali družabno srečanje ob tednu starejših občanov iz vasi Černelavci, Kupšinci in Veščica. Srečanja, ki je bilo v nedeljo 6.11.2005 v gostilni Spirič, se je udeležilo skupaj 62 starostnikov starih nad 70 let. V kulturnem programu so nastopili otroci, pevski zbor društva upokojencev in krajevne

mesecu januarju 2006, preko Rdečega križa je bilo izobraževanje na temo "nega bolnika na domu", v mesecu aprilu so organizirali pohod na Vanečo, v maju pa izlet na Veliko planino in še mnogo drugih, kot je očiščevalna akcija, praznovanje ob dnevu žena, kresovanje ob 1. maju, v mesecu avgustu pa so praznovali 80-letnico gasilstva, kar je bil še poseben dogodek.

Ob razmišljanju, kaj pa naj letos ponudijo krajanom, so prišli do ideje, da pa bi letos povabili v goste gledališko skupino. Na našem odru je nastopila gledališka skupina "Veseli pajdaši" iz Gornjega Senika na Madžarskem z igro "Šola včeraj, šola gnes".

S predstavo so vsi skupaj bili zelo zadovoljni, saj je bilo dosti smeha, kar pa je še kako potrebno v življenju. Nastopajoče so prisotni nagradili z velikim aplavzom. Krajanje upajo in želijo, da bi se še dosti podobnih predstav odigralo na njihovem odru.

Po predstavi pa so poklepetali v sproščenem vzdušju ob kozarčku in pecivu.

Nastop gledališke skupine Veseli pajdaši.

skupnosti Černelavci ter ljudski godci in pevc iz Černelavec. Prisotne je najprej v imenu vseh treh krajevnih skupnosti pozdravila predsednica sveta KS Černelavci ga. Jožica VIHER, nato pa še župan Mestne občine Murska Sobota g. Anton ŠTIHEC. Po kulturnem programu je sledila pogostitev in druženje, ki je trajalo vse tja do večernih ur. Na srečanju smo obdarili najstarejšega občana in najstarejšo prisotno občanko. Eden izmed prisotnih pa je ravno na ta dan praznoval rojstni dan in smo ga prav tako obdarili. Ob koncu srečanja smo si vsi skupaj zaželeli, da se drugo leto spet srečamo.

Tiste starostnike, ki pa se druženja iz zdravstvenih razlogov niso mogli udeležiti, pa smo obiskali na domu, dva starejša občana pa v domovih za ostarele. Vsi skupaj se seveda zavedamo, da vsekakor ni zadosti, če se starostnikov spomnimo samo ob tednu starejših občanov, vendar upamo in smo prepričani, da v našem okolju nimamo takih, ki bi bili potrebni posebne pomoči, če pa so, pa jim bomo vsekakor po svojih zmogljivostih priskočili na pomoč.

Joža VIHER

Tradicionalno srečanje starejših občanov v Diani

Letošnji teden starejših občanov je potekal od 7. do 13. novembra. V mestu Murska Sobota je v letošnjem letu 1.343 občanov starejših od 70 let, ta številka pa se veča iz leta v leto.

Kot vsako leto so tudi letos Mestne četrti Murske Sobote pripravile različne aktivnosti in med njimi je bilo tudi srečanje starejših občanov, ki je potekalo v kavarni hotela Diana 9. novembra. Srečanja se je udeležilo kar 400 občanov mesta Murska Sobota, starejših od 70 let. Poleg tega je kot vsako leto bila dana tudi možnost odvoza kosil na dom za vse tiste, ki ne morejo priti na prireditev, takih pa je bilo letos 60. Srečanje je bilo priložnost, da se starejši občani poveselejo, obudijo spomine ter srečajo svoje znance in prijatelje. Pri pripravi programa so sodelovali otroški pevski zbor iz murskosoboškega vrtca – enota Gozdiček pod vodstvom zborovodkinje Majde Kropec in učenci osnovne šole I. pod vodstvom Slavice Dečko Ovčec in Mateje Vavtar. Pri pripravi programa so letos prvič sodelovali tudi predstavniki Društva upokojencev iz Murske Sobote, tako, da sta njeni predstavnici pripravili s humorjem obarvano točko na temo problemov iz vsakdanjega življenja upokojencev. Slavnostni govornik na prireditvi je bil

župan MO MS g. Anton Štihec, sledila pa je pogostitev in zabava. Za glasbeni program je poskrbel Drago Jošar, celotno prireditev je povezoval Vlado Pejčič, pripravili pa smo tudi obdarovanje z darilnimi paketi in žrebanjem števil.

Ostale aktivnosti so namenjene obisku najstarejšega občana in najstarejše občanke mesta Murska Sobota na domu. Letos sta to Ludvik Novak iz naselja Jožeta Kerenčiča 20, ki je bil rojen leta 1907 in Marija Šinček iz ulice Staneta Rozmana, ki je

bila rojena leta 1909. Oba najstarejša sta se obiska zelo razveselila in veselo poklepetala z županom Antonom Štithcem ter predsednikom MČ Center Vladimirom Goldinskijem. V sodelovanju z Rdečim križem, Centrom za socialno delo in Medobčinskim društvom invalidov pa smo obiskali starejše občane, ki so socialno šibkejši. Letos smo tako podelili 28 paketov z najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami, poleg tega pa je Rdeči križ dodal k vsakemu paketu odejo.

Zoran HOBLAJ

Najstarejša občanka Marija Šinček se je razveselila obiska.

Župan je obiskal najstarejšega občana Ludvika Novaka.

Letna konferenca PDK

Pomursko društvo za kakovost (PDK) je v Jakijevi dvorani soboške zavarovalnice Triglav pod naslovom Poti do uspešne organizacije tudi letos pripravilo letno konferenco, ki bila je že enajsta po vrsti. Med številnimi gosti sta udeležence konference pozdravila tudi okoljski minister dr. Janez Podobnik in župan MO Murska Sobota Anton Štihec.

V prvem delu programa so najzaslužnejšim za inovacijske dosežke podelili zlata, srebrna in bronasta priznanja ter najvišje priznanje - zlati znak kakovosti.

Slednjega so letos dobili Terme 3000 iz Moravskih Toplic, med dobitniki priznanj pa je zlato prejel tudi Matjaž Pavlinjek iz podjetja Roto - Pavlinjek za inteligentne koše, iz katerih ne uhaja neprijeten vonj,

V strokovnem delu je bilo predstavljenih devet referatov, organizator pa je tudi letos izdal brošuro z vsemi, na konferenci predstavljenimi referati. Med 74 v Pomurju certificiranih podjetij, jih je bilo letos na novo certificiranih kar 15. Med njimi tudi Pomurske mlekarne d.d. (ISO

14000), Skupina Panvita Agromerkur d.o.o. (ISO 9001 in IFS), SGP Pomgrad - Mehanizacija d.o.o., Micra t Leasing MS d.o.o. Murska Sobota in Avtohiša Kolmanič & Dokl d.o.o. Murska Sobota (vsi ISO 9001).

Geza GRABAR

Letošnji dobitniki inovacijskih priznanj skupaj z okoljskim ministrom Janezom Podobnikom.

Adventna razstava

Člani sekcij cvetličarjev in vrtnarjev ter domače in umetnostne obrti pri soboški območni obrtni zbornici se tudi letos niso izneverili tradiciji in so v Pokrajinski in študijski knjižnici v Murski Soboti tik pred pričetkom adventnih praznikov pripravili zanimivo adventno razstavo. Z motivi, povezanimi z bližajočimi božično-novoletnimi prazniki - prevladovali so cvetlični aranžmaji in adventni venčki, so se letos predstavile Jelisava Domjan iz Tišine, Andrej Hriberšek, Andreja Križ-

man, Bernarda Mataj in Jože Pavlinjek, vsi iz Murske Sobote, Zorica Gospod iz Moravskih Toplic, Milorad Jurič iz Beltinec ter soboške cvetličarne Park, Roža in Cvet. Na razstavi izdelkov domače in umetnostne obrti pa sta se z medicarskimi izdelki predstavila Gregor Celec iz Murske Sobote in Jožica Celec iz Ratkovec, Karmen Ferenčak iz Murske Sobote se je predstavila s keramičnimi, Jožef Zelko iz Pečarovec pa z lončarskimi izdelki. Gravure na steklo je predstavila Julija Zemljič iz Gornje Radgone, izdelke, pletene iz slame pa Brigita Smodiš in Bernarda Žižek iz Lipovec, medtem ko je razstavljena ročno stružena lesena posoda delo Ljubomire Zečevic iz Vaneče.

Priložnostni program ob odprtju so z nastopi popestrili učenci Glasbene šole Murska Sobota, župan mestne občine Anton Štihec pa je v nagovoru ob odprtju razstave povedal, da se danes sodobni tempo življenja vse bolj oddaljuje od prvotnega sporočila božičnih praznikov, torej je skrajni čas, da iz drvečega vlaka izstopimo in se naužijemo lepot in sporočila adventa in božiča.

Geza GRABAR

NOVINE

80 let Mikija Mustra

Znani animator priljubljenega Zvitorepca, Trdonje in Lakotnika, častni občan Mestne občine Murska Sobota iz leta 2001, Miki Muster, je 22. novembra v letu, ki se izteka, v prestolnici, kjer živi, proslavil 80-letnico.

Rojstne Sobote, v kateri je preživel zgodnjo mladost in se nato ves čas vračal k sorodnikom na Goričko ter tako ohranjal svoj prekmurski dialekt, se rad spominja. Navsezadnje pa v njej pred kinom Park stoji njegovo edino kiparsko delo - spomenik narodnemu heroju Štefanu Kovaču. Akademski kipar se je namreč vse življenje posvečal drugemu delu, po katerem je znan, in bil zanj tudi nagrajen s televizijskim Viktorjem. Dobil ga je istega leta kot občinsko priznanje, ko je vidno ganjen povedal, da mu pomeni vsaj toliko kot priznanje za življenjsko delo v Ljubljani. Takrat, ko njegovi liki iz stripov niso bili uradno priljubljeni, se je od tam umaknil v tujino in se iz

Nemčije vrnil slaven. To je še vedno in spet oživlja svoje like ter s plavanjem ohranja vitalnost.

Še na mnoga leta, naš častni občan, in še kdaj nasvidenje v Murski Soboti.

Miki Muster, častni občan Mestne občine Murska Sobota.

Likovna razstava soboških upokoјencev

V Pokrajinski in študijski knjižnici v Murski Soboti so imeli obiskovalci več kot mesec dni priložnost, da so si lahko ogledali dela osmih članov likovne sekcije soboškega društva upokoјencev. Dela, nastala na jesenski dvodnevni likovni koloniji v Termah Lendava, se tematsko povezujejo z okoljem, kjer so ljubiteljski slikarji ustvarjali.

Vsak izmed osmih likovnikov se na likovni razstavi, ki je kljub temu, da delujejo že skoraj desetletje, njihova prva skupinska, predstavlja s po dvema deloma. Kot je povedal eden izmed najbolj aktivnih članov sekcije, Lojze Veberič, bodo vsa na koloniji ustvarjena dela kot del stalne zbirke končala v lendavskih Termah, po eno so odkupile, drugo delo pa je likovnik gostiteljem podaril. Likovniki - upokoјenci, si želijo, da bi na leto pripravili do dve likovni koloniji nastala dela razstavili v čimveč krajih v pokrajini ob Muri.

Čeprav šteje sekcija precej več članov, kakor pa se jih je udeležilo kolonije, razstavljajo samo udeleženci kolonije Zora Šonaja, Ivanka Lehner, Arpi Banfi, Lojze Veberič,

Lojze Veberič pred enim od svojih del, nastalih na koloniji.

Marija Skledar, Lojze Stevanec, Rozika Sraka in Ernest Bransberger. Slednji je vse od začetka tudi predsednik sekcije.

Moč osebnosti

Vgrajski dvorani v Murski Soboti je bil v drugem decembrskem večeru premierni ogled gledališke predstave Moč osebnosti. Igralec Damjan Šebjan, ki ga poznamo po Horoskopu in drugih uprizoritvah na domačem odru, je tokrat na šaljiv način predstavil nekatere od pomembnih in znanih zgodovinskih osebnosti. To je storil z izvirno poslikavo v prvega pantomimika in avtentično preobleko ter projekcijo na platno. Pred-

vsem pa s pantomimičnimi gibi, ki so zaznamovali glavne značilnosti predstavljene osebe. Tako znanega pantomimika Charlija Chaplina, diktatorja Adolfa Hitlerja, pevca Elvisa Presleya in druge, s katerimi je navdušil.

V režiji Lada Lištvanova je nastopila tudi Maja Vugrinec, ki je upodobila igralko Marylin Monroe. Med tistimi, ki so omogočili petdesetminutno predstavo na soboškem odru, je tudi Mestna občina Murska Sobota.

Sobota moje mladosti

Sobota moje mladosti je drugačna od sedanje Sobote, kar je razvidno iz fotografij pokojnega Jožeta Kološe Kološa in še dveh starejših od tistih, ki jih je posnel umetniški fotograf. Rojstnemu mestu je poklonil tudi knjigo, ki jo je izdala Pomurska založba, tako kot mu podpisana podarjam televizijski dokumentarni film o Soboti nekoč in danes. Za oživitvev spomina staroselcev in v vednost mlajšim prebivalcem Murske Sobote pa ponovno objavljam fotografije nekdanje Sobote.

Poplave v Murski Soboti se gotovo spominjajo le redki prebivalci mesta, kakor tudi Hahnove tiskarne in drugih stavb, ki jih je posnel neznani avtor, preden so izginile.

Murska Sobota - Aleksandrova cesta

Da so platane ob Slovenski ulici stare, priča fotografija Aleksandrove ceste, ki je bila dolgo Titova, in je še vedno osrednja ulica v Murski Soboti. Paukovo slaščičarno je nadomestila Blagovnica, pred njeno gradnjo pa so bile porušene tudi druge stavbe v tem delu mesta.

Takšno je bilo mestno središče nekoč. Namesto pritličnih stavb s prodajalno tekstila in živil je bil pred Bergerjevo vilo, v kateri je zdaj glasbena šola, zgrajen stanovanjski blok za občinske uslužbence.

Pritlično stavbo ob nekdanji Radgonski, zdaj ulici Štefana Kovača, je nadomestil Dom tehnike, Vadnalovo hišo na začetku Vrtne ulice stanovanjski blok, makadam pa asfalt.

Vrsta pred mlekarno na mestnem trgu, pred sedanjo pošto, je bila približno taka, kot je zdaj v blagovnih centrih pred prazniki. Skupaj z mesnico so jo porušili pred več kot petdesetimi leti, kar pomeni, da so otroci na fotografiji že Abrahami.

Takšna je bila Lendavska ulica, preden je ob njej zrastle stanovanjsko naselje in so bloki zamenjali stavbe na Kološevem posnetku sedanje severne vpadnice v mesto, ki nujno potrebuje prometno rešitev.

Kučanove hiše in delavnice za njo ni več, čeprav so si v Pokrajinskem muzeju prizadevali, da bi jo ohranili in spremenili v tehnični muzej.

Tudi Žaligova hiša je del preteklosti Zvezne ulice, ko je bila še blatna cesta v mestnem središču, ki dobiva novo podobo.

Brigita BAVČAR

NOVINE

Spomeniški značaj soboškega gradu in njegova prihodnost

Potem, ko je Mestna občina Murska Sobota skupaj z Ministrstvom za kulturo RS izdatno pripomogla k temu, da sta se v zadnjih letih kakovostno prenovila in "olepšala" dva ključna umetnostna in sakralna spomenika v mestu, torej Gereyeva psevdogotska evangeličanska cerkev ter Takátseva, v jedru s častitljivo starostjo zaznamovana katoliška župnijska cerkev sv. Nikolaja, je več kot na mestu vprašanje, ali mar ni že skrajni čas, da mesto -vsaj tako kot za omenjena spomenika- poskrbi tudi za svoj grad. Gre za to, da pač mesto, njihov župan in mestni svetniki, lahko zagotovijo celovitost pristopa obnove ter tako prispevajo, da osrednji spomenik v mestu in regiji, dobi nazaj visok spomeniški pečat. Kajti soboški grad je v zadnjem poldrugem desetletju "utrpel", kar nekaj ponesrečenih poskusov t. i. spomeniške prezentacije. Zaradi nevarnosti, da se z vsakim novim posegom ne bi še dodatno izgubljale kvalitetne stavbnozgodovinske prvine, je nemudoma potrebno kritično ovrednotiti stanje, premisliti funkcionalne danosti gradu in ne nazadnje, še pred začetkom celostne spomeniške obnove soboškega gradu, zagotoviti, da bo novi konservatorski načrt, sevè delo vrhunskih domačih in mednarodnih strokovnjakov, prinesel tako zastavljene kriterije, da bo soboški grad tak kot mu pritiče - monument par excellence!

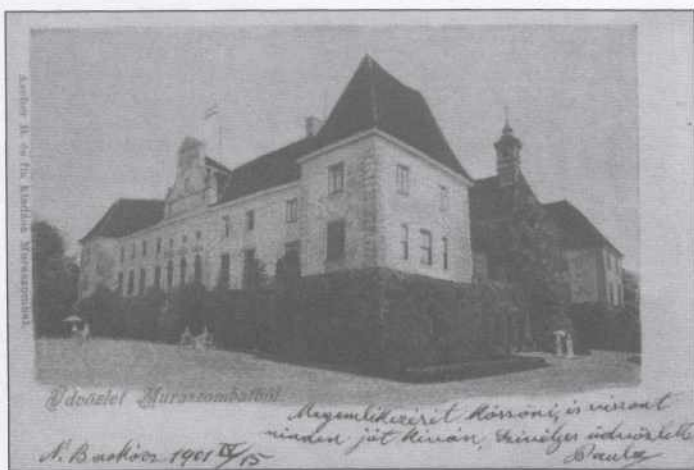
Dejstvo, da je spomeniški značaj soboškega gradu v nevarnosti, kaže, denimo, komaj pred desetletjem pre-

rešitev, bil odstranjen stavbnozgodovinsko pričevalen zidec, ki je delil pritličje od nadstropja, spomenik je namreč naravnost osiromašen z nekakovostnimi rešitvami, denimo ogalnih stolopov, opleskanimi opečnimi šivanimi robovi, etc. Sicer pa se lahko vsak občan in obiskovalec gradu sam prepriča, kako komaj deset let od t. i. prenove zunanjih fasad le-te rapidno propadajo, ljudje pa ne morejo verjeti, kako oskubeno izgledajo dvorišča pročelja, da o "sračjem gnezdu" in parkiranju, bolje zaletavanju v grad sploh ne govorim. Vse to, predvsem pa dejstvo, da gre v prvi vrsti za vrhunski spomenik, me, spoštovane meščanke in meščani!, sili v priložnostni zapis o tem, kaj je soboški grad, kako je njegovo spomeniško stanje in kaj bi morebiti kazalo upoštevati, da mu v prihodnje povrnemo spomeniško digniteto.

Ravno zato sem prepričan, da ne bo odveč spregovoriti kaj več o njem. Namreč, v samem urbanem jedru Murske Sobotice, stoji v sredi 9 hektarjev velikega grajskega parka renesančni štiriraktni, dvonadstropni ter z izstopajočimi pravokotnimi ogelnimi stolpi v 2. polovici 16. stoletja zgrajeni dvorec. Njegov starejši prednik, t. i. belmurski grad je sicer tu verjetno stal že sredi 13. stoletja. V pisnih virih se le-ta vse do leta 1498 omenja ločeno od kraja Murske Sobotice. Kot upravni sedež zemljišča Belmura je v 2. polovici 14. stoletja prešel v last plemiške rodbine Széchy. Ta ga je posedovala vse do leta 1687, ko je grad kupil Peter Szápary, njegovi nasledniki pa so tu našli svoj dom za dobri dve stoletji in pol in šele po bankrotu plemiške družine Szápary v začetku 30. let 20. stoletja je bil razprodan skorajda ves graščinski inventar, dvorec sam pa je leta 1933 kupila soboška občina.

Četudi je razpoznavne renesančne stavbne poteze dvorec dobil zvečine po sredini 16. stoletja in je seveda nesporno, da le-te skrivajo srednjeveške ostaline, je k današnji podobi bistveno prispeval začetek 18. stoletja. Tedaj so namreč sklenjene renesančne trakte, ki so jih z dvoriščne strani opirala najbrž slogovno podobno ubrane arkade, dodatno pozidali, na novo pa so preoblikovali tudi fasade in portale. Bržkone starejše severno pročelje poudarja značilno baročno členjen triosni rizalit, z značilno baročno atiko. Za to fasado se skriva piano nobile, torej monumentalni, v drugo nadstropje odprti grajski salon.

Vzhodno, danes t. i. "mestno" fasado odlikuje imeniten figuralni portal, ki pa so ga po naših spoznanjih na sedanje mesto vgradili šele ob koncu 19. stoletja. Dotle je namreč krasil portal palače Grassalkovich v Budimpešti. Kamnoseško okrasje in še posebej figuri atlantov pred-

Soboški grad iz severozahodne strani (po razglednici iz ok. 1900; Fototeka Pokrajinskega muzeja Murska Sobota).

novljeno zunanje pročelje gradu. Ne samo to, da je tedaj po nalogu mariborske konservatorke Neve Sulič Urek poleg številnih drugih, vsekakor pa silno vprašljivih

stavljajo sijajen primer baročne arhitekturne plastike, nastale v začetku 18. stoletja; naš "soboški" portal utegne imeti sijajne zglede v dunajskih patricijskih portalnih rešitvah, denimo v atlantih stranskega portala palače Liechtenstein na Dunaju (ok. 1705).

Izmed notranjih prostorov je prav gotovo najimenitnejši grajski salon. V poznobaročni iluzionistični maniri celostno poslikani prostor prinaša na stropu ikonografsko mikavno uresničitev alegorije miru z uklenjenim Marsom in Herkulesom na eni ter Minervo in putti z instrumenti na drugi strani. Po slogovnih značilnostih je poslikava utegnula nastati med leti 1760-1780.

Stavbni značaj dvorca se je spreminjal v 19., seveda pa tudi skozi celo 20. stoletje. Del svoje starožitne imenitnosti je tako izgubil ob preoblikovanju v gledališko dvorano, ob njeni prenovi v začetku 90. let prejšnjega stoletja (žal, ta ni bila izvedena povsem v skladu z načrti Vesne in Mateja Vozliča), ob preurejevanju notranjih prostorov ter ob zadnji spomeniško sporni prenovi zunanjih pročelij.

Ob poslikanem salonu v severnem ter arhitekturno izjemno domišljeno oblikovani prostornini nekdanje grajske kapele v zahodnem traktu se je tako ohranilo le nekaj primerov kakovostne stavbne opreme. Spomeniški značaj v prvem nadstropju soboškega gradu kakovostno nadgrajuje celostno zasnovana stalna razstava o življenju v pokrajini ob Muri. "Postmoderni" presežek seveda predstavlja oprema nekdanje grajske, zdaj poročne kapele, ki jo je načrtoval Vladimir Pezdirc, zven imenitnosti pa ji daje edinstveno "oltarno" postavljeni vertikalni niz slik Sandija Červeka.

Stanje gradu je dandanašnji slabo. Pred dobrim desetletjem izvedena prenova pročelja je bila spomeniško, konservatorsko in operativno izjemno slabo udejanjena. Posledica je, da po dobrem desetletju (sic!) soboški grad izgleda slabše kot pred t. i. prenovo. Še več: uničeni in celo zakriti so bili ključni stavbnogodovinski elementi, kot so renesančni kamniti okenski okvirji na stolpih, povsem odstranjen je bil delilni zidec (žlebljen profil), ki je v horizontalni osi delil pritlični del vzhodnega trakta od prvega nadstropja in vpenjal sijajni figuralni, z atlanti in balkonom inkorporirani portal.

Glavnina kamnitih poznosrednjeveških in renesančnih spolijev (ostankov starejše arhitekture) iz južnega grajskega trakta, ki so bili odkriti ob preoblikovanju nekdanje oranžerije oz. Novakove predhodnice grajske dvorane, je izginilo. Predhodno fasado in omete so nadomestili novi maltni nanosi, na hitro prepleškani, posledice pa kažejo, da je vse skupaj opravljeno nekvalitetno. Navsezadnje so beli opleski pročelij posledica vsiljene konservatorske dikcije, zato je vprašljiva njihova avtentična, torej spomeniška pričevalnost. Tako kot dejstvo, da so poprejšnje, nazidane, torej reliefno izstopajoče ogale izpostavljenih stolpov, t. i. "šivane robove", nedopustno odstranili in jih nadomestili z opečno-rdečimi, naslikanimi pravokotniki.

Izjemno in s plastičnimi aplikami oblikovano severno pročelje, zlasti detajle na osrednjem izstopajočem rizalitu so rekonstruirali površno, v neavtentičnih materialih. Rafinirane spomeniške lastnosti plastičnega okrasja severnega pročelja so se tako za vedno izgubile zaradi obrtne neizvedenosti, neznanja in površnosti. Zaradi strokovne nedoslednosti so na delilni zidec oz. žlebljeni profil severnega pročelja "nabili" plastificirano pločevino, četudi tam sploh ni potrebna.

Talni zidec vzhodnega pročelja namesto kamnitih plošč (kot na severnem pročelju) opasuje siv oplesk. Kamnite kletne okenske okvirje pa so prikriji s profilom iz malte.

Pri prenovi stavbnega pohištva, zlasti oken, so stoletne, macesnove okenske okvirje in okenska krila nadomestili z kakovostno neprimernimi in slabo izdelanimi smrekovimi, belo opleskanimi okni ter za povrh opremljenimi z nekvalitetnim okovjem.

Dvoriščni parter, ki je v zasnovi dobro zastavljen z diagonalnimi, z granitnimi kockami zamejenimi kvadrati, so v notranji ploskvi zapolnili z neprimernimi betonskimi polnili. Primer dobre ureditve in poudarjanja stavbnih značilnosti je doživelo le prvo nadstropje oz. prostori, kjer je sedaj stalna muzejska razstava in deloma prostor nekdanje grajske kapele.

Pogled na vzhodno, mestno pročelje pred prenovo (foto Janez Balažic, 1990; Fototeka Pokrajinskega muzeja Murska Sobota).

Če torej po kritični analizi kot izhodišče prenove soboškega gradu upoštevamo dejstva opisanega stanja, potlej moram poudariti, da pač obstajajo tudi formalni pogoji za njegovo spomeniško varovanje. Ti mu omogočajo -in celo terjajo- celovito zastavljen program kakovostne prenove (konservatorski program), pri čemer je ključni imperativ, da kot prvovrsten grad zaživi z vsemi spomeniškiimi značilnostmi. Tak "načrt" bo gotovo vseboval zahteve po dodatnih arheoloških raziskavah okopov, preostankov zunanje renesančne fortifikacije, stavbnoz-

godovinske raziskave pa bodo nakazale ustrezne rešitve notranjih dvoriščnih traktov, vhodnih hodnikov, obokov, slopov, predvsem pa se bo ponovno izkazalo, kakšen nesmisel je bilo skrivanje renesančnih okenskih okvirjev na zunanjščini stolpov.

Prihodnja spomeniška obnova gradu ne sme zaobiti celovite prenove ostrešja. Pri tem mora obveljati konservatorsko načelo varovanja značilnega gašarita, nekdanjih dimnikov in ravno tako spomeniško pričevalnih "pultnih" strešnih oken. Nujna rekonstrukcija in adaptacija podstrešja bi posredno omogočila pridobitev prepotrebnih razstavnih, zatorej funkcionalnih prostorov za zbirke Pokrajinskega muzeja.

Pri končnih rešitvah bo seveda nujno razmisliti o nekdanji sila razpoznavni (pred 2. sv. vojno) zasadi tvii pritličnega dela pročelij z bršljanom, ki se je razraščal do ravni, dandanašnji odstranjenega (sic!) delilnega zidca med prvim in drugim nadstropjem. Gradu bi namreč tako povrnili edinstveno podobo s poznega 19. in začetka 20. stoletja, rešitev torej, ki implicira mikavnejšo spomeniško pojavnost. Tako kakor rekonstrukcija pokrite južne terase, tam med grajsko kapelo in vhodom v gostinski lokal.

Dvorišče gradu utegne po prenovi in ob oplemenitenu dvoriščnega parterja, pri čemer betonske kocke mora

nadomestiti kakovostnejši kamen (porfir) ali prodniki, t. i. mačja očesa, postati eno najboljših kulturnih prizorišč v regiji.

Prihodnje rešitve bodo morale nujno odgovoriti na vprašanje, kako s skrajno devastiranimi dostopi h gradu. Seveda je potrebno varovati vse obstoječe pešpote, jih primerno kakovostno vzdrževati ter opremljati s poenotenim, iz kvalitetnih materialov oblikovanim parkovnim pohištvom, a najbolj kritičen, severni dostop (od Zdravstvenega doma naprej) mora postati območje omejenega dostopa; za funkcionalna in intervencijska vozila je ovalnim parterjem potrebno inštalirati avtomatizirano zapornico. Parkirišče na severni dovozni poti do gradu je lahko le kratkotrajnega značaja (modra cona).

Ker je proces prenove soboškega gradu strokovno zahtevna in ekonomsko kompleksna naloga, je kajpada smiselno poudariti, da grad ob visoki spomeniški vrednosti, pač s svojimi gosti in obiskovalci muzeja, gledaliških, koncertnih, kongresnih ter drugih spremljevalnih prireditvev, predstavlja konkretno in izračunljivo ekonomsko potenco. Z ustreznimi programskimi rešitvami bi se zlasti lahko okrepila kongresna dejavnost v soboškem gradu.

Janez Balažič

Univ. dipl. um. zgod., muzejski svetovalec

Vrhunski koncert v PAC-u

Pianist Erwin Kropfitch in violončelist Miloš Mlejnik sta številnemu poslušalstvu v Klubu PAC na prvi decembrski dan pripravila nepozaben koncert klasične glasbe. Izvajala sta dela Bacha, Beethovena, Brahmsa in drugih.

Moira in glasbena pripoved o ljubezni

V predbožičnem času je bil v dvorani kina Park v Murski Soboti v nedeljo zvečer koncert pevke Moire s skupino Boardwalk Casino in z glasbeniki zlate dobe Slovenske popevke. Nastopili so: Ditka Haberl, Pepel in kri, Edvin Fliser in Lado Leskovar. S pesmijo so obujali spomine na 60 in 70 leta in navdušili.

Svetloba praznične noči

Zima. Oblaki so se spustili nizko, kot bi hoteli poljubiti zemljo. Megla je na vzpetini le redka gostja, tesnobni mrak pa jo zavija v sivino. Potem pa, kot da so se razprli nebesni zastori, je začelo počasi pršeti. Zoprni moker mraz se je zajedal v vso živo naravo.

Sida je zaprla škripajoča in rahlo povešena vrata za seboj in se umaknila v kuhinjo. Tu so v štedilniku prijetno prasketala suha bukova polena, na odeji je rahlo smrčal pes Tibo in se pretegoval debeli maček. To je bil Sidin svet v malem. Kmetija še z nekaj kokošmi ji je zadoščala in zaokrožila njen svet ...

Zvečer je sneg pobelil pokrajino. Rogovilasta hruška pred hišo je pošastno štrlela v višave. Strme je zopet stala pred okencem svoje rodne, s slamo krite in že neštetokrat zakrpane strehe. Ja, tu na desni, čisto pred nosom, sta si s Francem gradila novo. Pokrita je bila in ostala nedotaknjena. Velike odprtine za okna in vrata so nemo in ponoči grozeče buljile vanjo kot mračne prazne oči. Molče se je zopet odmaknila in se vrnila v svoje malo toplo kraljestvo.

Včasih je Sidi le ušel pogled tja nizdol, kjer ni še bilo sledi v nedolžno beli snežni preprogi. Jutri ali pojutrišnjem jo bo sosed omadeževal, ko se bo zagnal po griču navzdol in za njim bosta ostali le dve vzporedni temni vrezni in razvili zemljo, ki jo je prvi sneg šele uspaval. No, saj se ni jezila na sosedove. Iz mesta so ji v zimskih dneh prinašali drobnarije za njeno skromno gospodinjsvo; zanjo in za živali ... Ko je zopet pomlad obudila naravo in zemljo vedro obarvala zeleno in pisano, se je sama podajala v dolino. Toda kje je še to?!

Zdaj sedi ob odprtem štedilniku. Pes ji greje noge, mačka leži na krilu. S stropa visi zasenčena žarnica, polkna na oknih so priprta, kot so zdaj zastrte njene oči. Misli se prebujajo. Potiho se razpredajo in ji vračajo spomin. Pred štirinajstimi meseci ji je ugasnil mož. Ja, obiskala ga je še v bolnišnici in si zapomnila njegovo zadnje natrgano naročilo; vedela ga je že na pamet, zdaj ga je samo še ponovil, šepetaje:

"Ne sme na moj pokop, ne! Razu-meš?"

Molče je prikimala in mu stisnila roko v potrditev. S tem se je izničilo njeno upanje, da bo pred koncem poti vendar popustil, olajšal dušo sebi in njej.

Občutki, ki so se vrivali in izginjali, niso bili nikdar jasni. Kar nekam zastrti so obviseli v zavesti. Pred očmi ji je vstajala njena podoba, čista in jasna: njuna edinka, Silva; visokoraslo in lepo dekle se je po šolanju v Ljubljani podalo nekam v tuji svet. S Francem sta potovala po zemljevidu in se ustavila tam na veliki črni piki

Johannesburg.

"Tam so temni," se je takrat naredila pametno.

"Ja," se je namrgodil Franc, "ker stojijo na soncu in jih opeče." Ob tej pikri pripombi je jezno zaprl atlas in ga porinil za omaro, rekoč:

"Nikdar več mi ne vleci te nesrečne knjige in nikdar naj se ne prikaže več, tudi na grobu ne! Komu sva gradila to veliko hišo?! Njej, samo zanjo!"

Takrat je bil Franc še čvrst in celo moder človek. Moder že, načelen in trd pa tudi. To je žena pobožno drugim zamolčala. Po odhodu se je Silva celo oglašala. Njen glas je zvenel toplo, kot je topla tista zemlja, je menila mati. Nekega večera je dvignil slušalko oče. Ko je žena prišla v sobo, je samo še zaškrtalo in konec.

"Kaj je rekla?" je živčno zastavila Sida.

"Da bosta odprla svojo ambulanto."

"In ...?"

"Kaj ... in? Rekel sem, da naj bo tam doma, ker tu več doma nima. Končano!"

"Franc, krut si! Od kdaj le, ko si znal biti mehak kot vosek."

"Samo kot ona, ki naju je pustila tu sama in odšla v 'tisto Afriko'."

Njegova roka je naglo segla na steno, kjer se je na koledarju bohotila njena številka.

Hitro je odtrgal list, papir je zašelestel v močni pesti in z drobnim plamenom zgorel.

Sida je v svoji samoti našla opravičilo za moževo dejanje. Bog, kako ponosen je bil nanjo, čedno in uspešno hčerko. Kdo ve, kako zaveden je bil od upanja, da študira zato, da bo nekoč negovala starša na gričku. Ne, saj tega gotovo ni obljubljala in tudi oče ni računal. Le blizu, tu nekje bi morala biti, dosegljiva na klic. S kakšnim vnukom bi jima obarvala svetlo zadnjo tretjino poti ...

Zdaj je čisto sama. Snežinke plešejo v vetru. Vmes pa za kratek čas zemljo razsvetli snop sončnih žarkov. Tedaj se bele plesoče zvezdice prelijejo z zlatom. Sidine oči lovijo te redke trenutke, ki jo osrečujejo v samoti nemega prazničnega pričakovanja.

Naslednje noči so jo škozi okno pozdravile ledene zvezde v družbi Lune, ki je bedela nad njimi ... In mlaka na vrtu s tanko prozorno prevleko je otrpnila od zmrzali. Ogoličene veje je na vrhnji strani prekril sneg in se kristalno lesketal v mrzlem rdečkastem sončnem soju.

Prihaja božič in novo leto. Oboje se bo sprejelo in tam v dolini bo pokalo in se svetlikalo. Ona bo ostala v družbi živali, pes se bo vsakokrat stresel in maček iskal

pri njej oporo. Sanje so zašle in le vmes oživljale tiste spokojne tihe praznične večere. Mir je legal na ljudi, hiše in divje živali, ki so našle zatočišče in hrano pri človeku.

In potem so se obiskali sosedje. Segali so si v roke, se pristno nasmihali, in pozabljali stare zamere, kajti v Novo leto je treba stopiti čist, zdrav in z novim upanjem.

Ja, tudi k njej, Sidi, bodo prišli voščiti. Sprejela jih bo z nasmeškom, stiskom toplih dlani in jih povabila v hišo. Še vedno so prišli; prvi sosed je odmetal sneg in naredil pravo ozko gaz, ki je peljala do osamljene Side.

No, saj revna pa ni bila. Moževa skromna pokojnina je pokrila njene izdatke. Pa tudi kakšna sključena staraka z razbrazdanim licem ni bila. Prej dobro ohranjena, postavna in še marsikak vaški možak je poželjivo poškilil za njo.

Dan se poslavlja. Na zemljo se spušča noč. Smreka pod oknom si je nadela sneženo težko krono in pod njo sklonila veje. Včasih, kje je že to, so zvečer pred božičem prižgali lojene sveče na njej. Ja, tedaj je bilo še drevesce nizko, Silva deklica in vsi srečna družina v troje. Zdaj je čas odplaknil dogodke in priklical preteklost. Ja, oživela je. In zato je Sida odprla škatlo s svečkami in okraski. Nič več drevesa, le vejice iz domače smreke je okrasila in potem, ko bo čisto sama, bo prižgala svečke in postavila vazo na okno, zase, za sosedove. Naj menijo, da praznuje z nekom pač in naj se nikomur ne smili ...

Lučke na oknu so svetile v dolino kot drobne kresničke. Sida je spremljala rumenkaste migljajoče plamenčke, ki so se kakor jezički vzpenjali in padali ... kot njeno življenje.

Nemo zre v mračno noč. In tedaj zagleda dve svetli piki. Vedno bliže sta in vedno svetlejši. Oddaljeni hrup motorja in potem glasnejši ... in žarometi vedno bolj razsvetljujejo pot, temno zarezano v sneg. Bleščava se

razsipava po dvorišču, kot bi zažarel sneg in vztrepetal.

Sida negibno strmi. Le kam. Saj mimo nje vodi le še en kolovoz. Sosed ne prihaja ob tej uri, ko so gotovo zbrani doma ob drevesu. Vozilo ustavi. Sida zbere moč in stopi do vrat. Avto zahrope. Vrata se odpro. Ob njih se za trenutek ustavi korak, potem pa en sam vzklík:

"Mama, moja mama!" Vse zamre v solzah sreče.

"Silva!" je vzdihnila in se oklenila ljubljenega zgubljenega bitja.

"Ja, mama, nisem sama! Pridi, Ana Siena!"

S tremi dolgimi koraki je stopila do vozila in prinesla še napol speče dekletce.

"Mama, to je najina deklica," jo je nesla v hišo.

"Mama, zdaj si babica, veš. Klicali jo bova kar Ana."

"Bog, meni je vseeno, samo da sta tu," je od zadrege jecljala.

Silva je postavila deklica na tla, rekoč:

"Zbudi se! To je najina babica!"

Otrok je mežikaje zrl v tuje bitje. Babica pa je sklenila roke in šepetala:

"Oh, kako lep otrok! Joj, kot bi jo okopala v mlečni čokoladi; tako lepo rjava, ja tam sonce vedno sije," je šepetala.

Potem se je zazrla v drobne, z rdečimi in pisanimi sponkami spletene kitke, nabrekle rdeče ustnice in nežen nasmešek je razkril vrsto belih zobkov.

"Mama, dokončali bomo hišo. Jaz se bom vozila v mesto delat, ti pa boš naša dobra babica in nikdar več sama. To je naše vstajenje; najlepše in praznično kot še nikoli. Naslednji večer je zopet zažarela domača smreka. Sijala je z najsvetlejšo močjo sreče.

Noč prižiga hladne zvezde, dušo pa ogreva toplina srečanja in raztaplja vse zamere. Tople dlani se božajo in usta šepetajo vsem enako: "Bodimo srečni in zdravi!"

Karolina KOLMANIČ

Alba Karoline Kolmanič

Pri Pomurski založbi je pred kratkim izšel roman domače pisateljice Karoline Kolmanič Alba. Z njim avtorica nadaljuje literarno upodobitev slovenskega podeželja s tematiko, ki ji je najbližja in tudi najpogostejši predmet njenega pisateljstva. Po povesti Sonce ne išče samotne poti, ki je bila natisnjena 1968 leta, je v 37 letih napisala dvajset knjižnih del.

Najnovejši roman, ki ga je poimenovala po mladi junakinji, pripoveduje o treh generacijah družine Končnikovih, vendar knjiga ne sodi med mladinsko literaturo, kot je Lotosov cvet in druge, ki jih je upokojena pedagoginja, ki je poučevala nemški jezik na soboški drugi osemletki, napisala na osnovi svojih izkušenj z

učenci, za tem pa z vnuki, predvsem z Zaro. Zato ni naključje, da je mladostnica Alba v središču pripovedi, roman pa pritegne z odkrivanjem neznank z njenim očetom in boleznijo, "ki ji sleče okrogline."

Tudi ta roman označuje tekoča pripoved s prispodobami iz podeželja in vpletanjem aktualnih problemov, kot je kriza tekstilne industrije pri nas.

Sicer pa predlagamo, da roman Alba avtorice Karoline Kolmanič, ki je bila pobudnica Bralne značke na Slovenskem, preberete in si o njem ustvarite svoje mnenje.

Brigita BAVČAR

Püngrad poje

Upokojenski ženski pevski zbor "Püngrad" deluje od marca 2002 pod strokovnim vodstvom gospe Marije Rituper. Gojimo večglasno petje narodnih, ponarodelih, partizanskih, domoljubnih in umetnih pesmi. Zbor je s svojim programom popestril številne kulturne prireditve v občini Murska Sobota, v sosednjih občinah Radenci, Puconci in Odranci. Gostovali smo tudi pri Porabskih Slovencih v Monoštru.

Pomursko Društvo upokojencev vsako leto organizira Revijo upokojenskih pevskih zborov Pomurja v drugem kraju. Udeležili smi se 4. revije v Sv. Juriju ob Ščavnici in 5. revijo v Turnišču. Lansko leto smo bili organizatorji 6. revije upokojenskih pevskih zborov pod pokroviteljstvom Društva upokojencev Krog, na katerem je sodelovalo 9. zborov.

Pevski zbor, ki uspešno predstavi svoj program, se udeleži

republiške revije upokojenskih pevskih zborov. 21. 10. 2005 je bila 5. revije pevskih zborov društev upokojencev Slovenije v Gorišnici pri Ptuju. Naš zbor je bil izbran kot predstavnik Pokrajinske zveze Društev upokojencev Murska Sobota skupaj s še 13 zbori iz drugih Pokrajinskih zvez Društev upokojencev Slovenije. Predstavile smo se z naslednjim programom: Joško Kovačil: Oblaček mili moj in Vladimir Močan: Hodiva si kopat (prekmurska ljudska).

Revijo je spremljala strokovna komisija v sestavi prof. Franc Lačen in prof. Mitja Gobec. Ločeno sta podala pisno oceno nastopa vsakega zbora. Prejeli smo jo po pošti.

Prof. Franc Lačen:

"Zbor se je predstavil z dobrim muziciranjem, lepo dinamiko, lepo izpeljanimi frazami in lepim čistim zvokom ter dobro dikcijo pri obeh pesmih"

Prof. Matija Gobec:

"Zborov nastop je pokazal resno delo. Obe pesmi ste izvedli po zapisu in intonančno čisto. Ugajal mi je lep zvok zbora in izkoriščena dinamika, navzdol in navzgor. Posebej pohvalim soprane, ki niso trmolirali. Pokazali ste lep legato."

Poleg dobrega občutka po samem nastopu, nas je prijetno pogrela storkovna ocena našega nastopa. Daje nam elan in voljo ter vzpodbudo za nadaljnje prizadevanje, da bi bil zbor še boljši.

Petje v zboru nam veliko pomeni, nas druži in ohranja zdrave, vesele in v dobri formi.

Predsednica UŽPD "PÜNGRAD"
Gizela LUBŠINA

Literarni večer

Književnica Klarisa Jovanovič se je na samostojnem literarnem večeru tudi soboškemu občinstvu predstavila z literarnim delom Novogrška proza. Pogovor z njo je vodil Miki Roš.

Geza GRABAR

Deset let slikarske kolonije Primož Trubar

V Galeriji Murska Sobota so odprli pregledno razstavo več kot petdesetih del, ki jih je 47 različnih likovnih umetnikov iz Slovenije in tujine ustvarilo v minulih desetih letih na vsakoletni jesenski slikarski koloniji Primoža Trubarja v Moravskih Toplicah.

Kot je ob odprtju razstave povedal direktor soboške Galerije mag. Franc Obal, avtorji pripadajo različnim generacijam in slogovnim usmeritvam, kar je omogočilo pluralizem likovnih izpovedi in osebnih poetik. Vse od začetka je umetniški vodja kolonije akademski slikar Nikolaj Beer, ki je na kolonijo vedno vabil profilirane likovne umetnike, prepričan, da na kolonijah ustvarjena dela kvalitetno presegajo nivo posameznega slikarja, za katerega je stroka že ugotovila umetniško vrednost in pomembnost v razvoju sodobne slovenske likovne umetnosti.

Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar, ki je ob Evangeličanski cerkvi v Sloveniji in občini Moravske Toplice vsako leto tudi organizator kolonije, je ob tej priložnosti izdalo tudi obsežno spominsko publikacijo.

V njej so z nekaj stavki predstavljene likovne izpovedi vseh dosedanjih udeležencev kolonij. V drugem delu pa so umetniki predstavljeni z enim od svojih del, nastalih na omenjeni slikarski koloniji.

Geza GRABAR

Komisija za nagrade in priznanja Mestne občine Murska Sobota objavlja na podlagi 8. člena Odloka o nagradah ob kulturnem prazniku (Uradni list RS, št. 1/96)

RAZPIS

za podelitev nagrad ob slovenskem kulturnem prazniku za dosežke na filmskem, glasbenem, gledališkem, knjižničnem, likovnem, literarnem, muzejskem, plesnem, prevajalskem in publicističnem področju, pri varstvu naravne in kulturne dediščine in drugih kulturnih področjih

Podeljene bodo naslednje nagrade:

- nagrada Mestne občine Murska Sobota za vrhunske dosežke ali za življenjsko delo v kulturi
- plaketa Mestne občine Murska Sobota za pomembne dosežke v kulturi
- priznanje Mestne občine Murska Sobota za uspešno delo v kulturi

- priznanje Mestne občine Murska Sobota mladim ustvarjalcem v kulturi.

NAGRADO prejme posameznik ali skupina ustvarjalcev za vrhunske dosežke ali življenjsko delo, s katerim je bila občinska kultura uveljavljena v širšem slovenskem ali mednarodnem prostoru.

PLAKETO prejme posameznik ali skupina za pomembne dosežke v kulturi, ki so bili javnosti predstavljeni v zadnjih dveh letih pred podelitvijo in pomenijo obogatitev občinske kulture.

PRIZNANJE prejme posameznik ali skupina za uspešno delo in prispevek k razvoju kulturnih dejavnosti v občini.

Nagrade bodo podeljene na osrednji občinski slovesnosti ob slovenskem kulturnem prazniku februarja 2006.

Kandidate za nagrade lahko predlagajo posamezniki ali pravne osebe. Predloge z utemeljitvijo pošljite v roku 15 dni po objavi s priporočeno pošiljko na naslov: Mestna občina Murska Sobota, Kardoševa ulica 2, 9000 Murska Sobota.

Mladi proti aidsu

Geslo letošnjih aktivnosti ob 1. decembru - svetovnem dnevu boja proti AIDSU, je bilo Držimo obljubo - ustavimo AIDS. V niz prireditvev, ki so se tega dne zvrstile tudi po vsej Sloveniji, so se tudi letos aktivno vključili v Murski Soboti.

Tamkajšnji Mladinski informativni in kulturni klub (MIKK) je namreč pri podhodu pred restavracijo Zvezda

oziroma Ljubljansko banko in pred svojim klubom v ulici Štefana Kovača postavil dve informativni stojnici, na katerih so v obliki zloženek v prvi vrsti mladim razdeljevali informativno gradivo, kondome in jim pripenjali rdeče pentlje.

Geza GRABAR

Večernica romanu Gimnazijec

Do bitnik letošnje večernice - nagrade za najboljšo mladinsko literarno delo preteklega leta, je pisatelj Igor Karlovšek, ki je priznanje časopisne hiše Večer prejel za roman Gimnazijec.

Sicer pa je jubilejno, 10. srečanje slovenskih mladinskih pisateljev, ki ga v Murski Soboti pod naslovom Oko besede vsako leto pripravlja Podjetje za promocijo kulture Franc-Franc, tudi letos potekalo dva dni. Prvi dan je več kot 50 mladinskih pesnikov in pisateljev gostovalo pri

svojih mladih bralcih na pomurskih osnovnih in srednjih šolah, udeležili pa so se tudi simpozija revije Otrok in knjiga na temo Barve pokrajin in ulic v mladinski književnosti. Drugi dan so se udeleženci srečanja mudili pri slovenski manjšini v Porabju na Madžarskem.

Letošnjem nagrajencu je v imenu občine gostiteljice tudi letos čestital župan MO Murska Sobota Anton Štihec.

Geza GRABAR

V izgradnji mladinski prostori v Murski Soboti

Prostori v soboškem gradu, tam kjer se je včasih nahajala knjižnica, so v prenovi. Slednje bo imel v upravljanju Mladinski informativni in kulturni klub, v njih pa bo imelo prostore več mladinskih društev in pa Multimedijški center. Prostori bodo predvidoma na voljo v prvih dneh meseca marca. Prenovo finančno omogočajo: Mestna občina Murska Sobota, Ministrstvo za kulturo in Klub prekmurskih študentov.

Z dodelitvijo teh prostorov mladim in Multimedijškemu centru, je tako župan Anton Štihec rešil več let trajajočo mladinsko prostorsko problematiko. Mladini pa je s tem zaupana tudi odgovornost nad prostori in kulturno dediščino.

Atletski sodniki praznovali 40 let delovanja

V novembru so se zbrali atletski sodniki in pripravili krajsšo slovesnost ob 40-letnem delovanju. Prvi sodniki so delovali pod okriljem Atletskega kluba Pomurje iz Murske Sobotice, od leta 1996 pa obstoja samostojno Združenje atletskih sodnikov. V Združenju je trenutno 54 članov, predsednik je Mirko Šeruga. V letošnjem letu so opravili 27 sojenj na različnih atletskih tekmovanjih. Prisotni so na mednarodnih tekmovanjih, krosih, občasnih atletskih mitingih, tekaških prireditvah in šolskih tekmovanjih. Ob jubileju so izdali priložnostno brošuro, ki ponazarja minulo delo. Podelili so tudi priznanja, prejeli pa so jih: MIRKO ŠERUGA, JANEZ TEŽAK, ALEKSANDER KRPIČ, JOŽE GAJŠEK, JOŽE VILD (spominsko priznanje), VLADO ABAKUMOV, JANEZ KOVAČ, DAVORIN BABIČ, FRANC PUCKO, ALEKSANDER ČISAR, ŠTEFAN ŠKRABAN IN ATLETSKI KLUB POMURJE (ŠTEFAN MARTINEC)

Spominski posnetek ob jubileju.

Mestna občina Murska Sobota - oddelek za gospodarske in negospodarske dejavnosti objavlja na podlagi 10. člena Zakona o športu (UL RS št. 22/98):

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE PROGRAMOV ŠPORTA V MESTNI OBČINI

MURSKA SOBOTA ZA LETO 2006

1. Oddelek za gospodarske in negospodarske dejavnosti Mestne občine Murska Sobota razpisuje kandidature za sofinanciranje programov športa v Mestni občini Murska Sobota za leto 2006.

Sofinancirani bodo naslednji programi:

- športna vzgoja otrok in mladine,
- športna vzgoja otrok in mladine, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport,
- športna vzgoja otrok in mladine s posebnimi potrebami,
- vrhunski šport,
- šport invalidov,
- športna dejavnost študentov,
- kakovostni šport,
- šolanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov,
- delovanje zveze športnih društev in drugih asociacij v športu in izvedba njihovih programov,
- informatika v športu in založništvo
- informiranje o športu v medijih,

2. Na razpis za sofinanciranje programov športa lahko kandidirajo izvajalci, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:
 - imajo sedež in delujejo na območju mestne občine Murska Sobota,
 - predložijo dokazila o plačani članarini svojih članov za tekoče leto,
 - da imajo redno dejavnost za katero so registrirani vsaj dve leti.

Izvajalci prikažejo svoje pogoje na posebnih obrazcih.

3. Rok za prijavo je 20. januar 2006 (priporočena pošta) na naslov:

Mestna občina Murska Sobota
oddelek za gospodarske in negospodarske dejavnosti
Kardoševa 2 9000 Murska Sobota (pripis: športni programi 2006)
(Informacije in obrazci tudi na Športni zvezi M. Sobota, Mladinska 3, tel.: 530 8050, ter na <http://www.szms.si>).

4. Izbrani programi bodo sofinancirani na podlagi Pravilnika za vrednotenje športnih programov v Mestni občini Murska Sobota (sprejet na 26. seji mestnega sveta 29. 10. 2001).

Z izbranimi izvajalci bodo sklenjene pogodbe.

Mestna občina Murska Sobota
oddelek za gospodarske in negospodarske dejavnosti

Aleksandra Tina Kuplen, Bojan Ropoša in OK Pomurje Galex Mir najboljši

Športna zveza Murska Sobota je tudi pred koncem letošnjega leta pripravila prireditev, na kateri so predstavili športne dosežke v mestni občini v letu 2005 in podelili priznanja najuspešnejšim posameznikom, klubom, društvom in najboljšim v šolskim športu.

V mestni občini deluje natanko 72 športnih kolektivov, ki s 4.961 registriranimi športniki v posamičnih in ekipnih športih ter v športni rekreaciji gojijo kar 25 različnih športnih panog. Na seznamu Olimpijskega komiteja Slovenije - odbora za vrhunski šport, je bilo tudi letos iz naše občine čez 40 kategoriziranih športnikov in športnic. Za najboljša športnika v šolskem športu v letu 2005 sta bila razglašena učenca III. soboške osnovne šole - Urška Martinec, ki je dosegla največje uspehe v atletiki in judoist Uroš Kavčič. Osnovna šola v mestni občini z najboljšim programom v šolskem športu v letu 2005 je OŠ I Murska Sobota, priznanja za dosežek v šolskem športu pa je bila deležna OŠ II.

Župan Anton Štihec in predsednik Športne zveze Murska Sobota Stanko Kerčmar sta izročila priznanja za dosežke tudi društvom in klubom. Prejeli so jih Atletski klub

Pomurje PDU, Kegljaški klub Radenska, Ribiška družina, Strelska družina Štefan Kovač in Šahovsko društvo Radenska Pomgrad, vsi iz Murske Sobote. Za najboljšo športnico v Mestni občini Murska Sobota v letošnjem letu je bila razglašena Aleksandra Tina Kuplen, članica roler kluba. Letos je bila na evropskem mladinskem prvenstvu deveta, je državna prvakinja na kratki in dolgi progi in skupna zmagovalka pokala Alpe Jadran. Atletinja Marinka Horvat se je uvrstila na drugo, nogometašica Alena Milkovič pa na tretje mesto.

Naslov najboljšega športnika je tudi letos pripadel igralcu Namiznoteniškega kluba Sobota Bojanu Ropoši, ki je športnik mednarodnega razreda in državni reprezentant. Letos je dosegel vrsto vidnih uvrstitev na tekmovanjih doma in na tujem. Atletu Davidu Horvatu je pripadlo drugo mesto, nogometašu Jožetu Benku pa tretje. Najboljši športni kolektivi v občini so Odbojgarski klub Pomurje Galex Mir (v letošnji sezoni se je vrnil med najboljše slovenske odbojgarske klube in se s kakovostnim pristopom tudi v jesenskem delu uvršča v sam vrh tekmovalne lestvice), Namiznoteniški klub Sobota in Košarkaški klub Radenska Creativ.

Geza GRABAR
foto: Karlo VRATARIČ

Smučarski sejem

Športna zveza Murska Sobota je v telovadnici Osnovne šole I pred pričetkom smučarske sezone tudi letos pripravila tradicionalni smučarski sejem. Ponudba rabljene in nove smučarske opreme je bila že po tradiciji bogata, prav tako ni manjkalo obiskovalcev.

Cena rabljenih smuči in čevljev se je gibala okrog deset tisočakov za kos, vezi so bile nekoliko dražje. Po tradiciji je bila zlasti bogata ponudba rabljene otroške smučarske opreme, čeprav je bilo mogoče najti sebi primerno opremo tudi odraslim.

Že običajno se s soboškim smučarskim sejmom začenja serija podobnih prireditev v svetu ob Muri, in tako je bilo tudi letos.

Predstavitev Društva bolnikov s kronično bolečino Murska Sobota

Bolečina je izredno kompleksen pojav, ki ga številni avtorji različno definirajo. Najbližja resnica je definicija, ki pravi, da je bolečina "neprijetna senzorna ali emocionalna izkušnja bolnika, združena z dejansko ali možno okvaro tkiva". Nastaja iz več vzrokov in na različnih nivojih dojetanja v centralnem živčnem sistemu, neodvisno od spola in starosti.

Da je lajšanje bolečine božansko delo, je zapisal že Hipokrat. In samo bolniki s kronično bolečino vemo, koliko resnice je v tem.

Bolniki s kronično bolečino smo se srečevali v ambulanti za zdravljenje bolečine v bolnišnici Murska Sobota, kjer pa je bil čas za medsebojno izmenjavo mnenj, pobud, odgovorov izredno omejen. Druži nas ista težava: **BOLEČINA**.

Zato smo se odločili, da svoje izkušnje v zvezi z obvladovanjem in zdravljenjem bolečine združimo v društvu, ki smo ga poimenovali **DRUŠTVO BOLNIKOV S KRONIČNO BOLEČINO MURSKA SOBOTA** in je prvo tovrst-

no društvo v Sloveniji in med redkimi na prostoru Evrope.

Društvo je namenjeno bolnikom s kronično bolečino in njihovim svojcem. Osnovni namen društva je poleg izmenjave mnenj in izkušenj ter možnosti pogovora s strokovnjaki na tem področju tudi osveščanje javnosti in vseh, ki trpijo zaradi bolečine: predvsem v smislu pravice do lajšanja bolečine.

Srečujemo se vsako prvo sredo v mesecu ob 17.00 uri, v prostorih kluba PAC, na Lendavski ulici 5A, v Murski Soboti, v četrtem nadstropju (za Zavarovalnico Triglav).

S to predstavitvijo vas želimo seznaniti o obstoju našega društva in vas povabiti v naše vrste, če to želite.

Na telefonskih številkah:

MIHA 041 364 953

MIJA 031 509 363

SLAVICA 031 337 272

pa lahko dobite vse dodatne informacije.

Predstavnica društva
Mija ROUDI

Varnost pitne vode

Uporaba vode za pitje in pripravo hrane ter za osebno higieno lahko predstavlja tveganje za zdravje, če zaradi bioloških, kemičnih ali fizikalnih lastnosti vode po njeni uporabi pride do bolezenskih sprememb ali kako drugače predstavljajo nevarnost za zdravje.

Za identifikacijo tveganja moramo poznati surovo vodo, vključno z zajetjem in varstvenimi pasovi ter snovi in materiale, s katerimi prihaja v stik med pripravo in distribucijo.

Pri proizvodnji, pripravi in distribuciji pitne vode so tveganja lahko:

- biološka
- kemična
- fizikalno kemična

Biološka tveganja pomenijo prisotnost živih organizmov, vključujoč mikroorganizme, kot so bakterije, virusi, protozoi - praživali, helminti - gliste, kvasovke, plesni.

Voda je lahko prenašalec povzročiteljev nalezljivih bolezni, ki živijo v prebavnem traktu ljudi in živali, od koder s fecesom in urinom pridejo v pitno vodo, ki jo potem človek zaužije, kar lahko povzroči prave epidemije, če večje število ljudi uživa kontaminirano vodo.

Bolezni, ki se lahko prenašajo z vodo, so: tifus, paratifus, kolera, kampilobakterialni enteritis, leptospiroza,

bacilarna griža, amebna griža, epidemični hepatitis, otroška paraliza, tuberkuloza, tularemija askaridiaz, giardiaz in dr.

Vsak vodni vir (tudi podzemni) ima nekaj svoje mikrobnе flore, ki se potem najde v omrežju, mikrobi pa se v vodo sproščajo tudi iz notranjih oblog - biofilmov na pipah in ceveh ali pa vstopajo v omrežje na različne druge načine.

Ljudje lahko zbolimo zaradi okužb z vodo, ki je fekalno onesnažena, če uživamo tako vodo za pitje oz. živila, ki so bila pridobljena z onesnaženo vodo (ribe, školjke, namakanje in zalivanje zelenjave). Tudi neugodne vremenske razmere, kot so neurja, nalivi, poplave, potresi vplivajo na prenos in raznos patogenih bakterij tako v vodi kot tudi v vseh okoljih, ki jih taka voda doseže. Bolezni zaradi okužbe s pitno vodo, onesnaženo z mikroorganizmi, največkrat potekajo akutno, medtem ko so bolezni, povzročene s kemičnimi onesnaženji, kronične. Zato je strokovno utemeljeno, da je število odvzetih vzorcev za mikrobiološke analize večje kot za kemične in so pogoste preiskave na prisotnost mikrobnih fekalnih pokazateljev najbolj zanesljiv kriterij za oceno higienske kvalitete in zdravstvene ustreznosti pitne vode.

Ugotovitev bakterij *Escherichia coli* ter enterokokov

zanesljivo dokazuje, da je bila voda fekalno onesnažena oz., da je bila priprava vode nezadostna.

Bolezni, ki jih povzročajo patogeni mikroorganizmi, so različne, največkrat se pojavijo znaki akutnega gastroenteritisa. Zaradi velikega števila ljudi (odvisno od velikosti vodovoda) se bolezen pojavlja v obliki epidemije - hidrične epidemije, ki se pojavi nenadoma, eksplozivno, prizadene veliko število ljudi, ki uživajo vodo iz istega vira, prisotna je v vseh starostnih skupinah in se kaže s podobnimi bolezenskimi znaki.

Vzroki za mikrobiološko tveganje so posledica fekalnega onesnaženja pitne vode, do katerega lahko pride zaradi:

- neposrednega vdora odpadne vode
- posredne okužbe z zemljo, vodo, posodo, rokami
- odsotnosti dezinfekcije
- neustrezne dezinfekcije (okvare, premajhne koncentracije dezinfekcijskih sredstev in podobno)
- drugih tehničnih okvar
- slabe higienske prakse
- malomarnega odnosa pri izvajanju gradbenih del in popravil na sistemu
- nastanka negativnega pritiska v ceveh
- poškodovanih in dotrajanih vodovodnih cevi (tudi na mestih križanja s kanalizacijskim omrežjem)
- namernih onesnaženj in dr.

Hidrične epidemije se pojavljajo na sistemih brez upravljalca, brez urejenih vodovarstvenih pasov, tam, kjer je stanje zajetja in naprav slabo ter v vodovodih s pomanjkljivim nadzorom.

Rešitev je v priključevanju vseh prebivalcev na velike javne vodooskrbne sisteme, ki imajo upravljalca in kjer je zagotovljeno redno vzdrževanje in reden strokovni ter inšpekcijski nadzor.

Kemična tveganja - intenzivno poljedelstvo in živinoreja, nehigiensko odvajanje odplak v neurejene greznice ali kar v opuščene vodnjake, številne opuščene in še aktivne gramoznice, melioracijski jarki, ki segajo do nivoja podtalnice, obcestni jarki, v katere se direktno spuščajo odplake, neurejena odlagališča odpadkov in podobno so samo del najpogostejših virov kemičnega onesnaževanja pitne vode pri nas.

Kemična tveganja pomenijo premajhne oz. prevelike koncentracije določenih kemičnih snovi (pesticidi, nitrati, težke kovine, organska topila in dr.) ter prisotnost kemičnih snovi, ki jih v vodi ne sme biti (dokazane kancerogene snovi). Ponavadi gre za dolgotrajno uživanje manjših količin škodljivih snovi, preden se pojavijo škodljive posledice za zdravje. Takojšnje posledice so možne le v primeru kratkotrajne izpostavljenosti visokim koncentracijam in v redkih primerih pri ogroženih skupinah prebivalcev tudi pri minimalni prekoračitvi veljavnih normativov (na primer methemoglobinemija pri dojenčkih, pri uživanju vode s povečano koncentracijo

nitratov). Pri kemijskem tveganju govorimo kot o posledici dolgotrajne, če ne celo izpostavljenosti v času celega življenja.

Za večino kemičnih onesnaženj v pitni vodi so na voljo podatki o škodljivosti, ki temeljijo na raziskavah, ki so bile opravljene na živalih in le redko na raziskavah v sklopu epidemioloških študij.

Pri vrednotenju onesnaženja pitne vode s kemičnimi agensi oz. vpliva uživanja onesnažene vode na zdravje ljudi se najpogosteje uporablja metoda dovoljenega dnevnega vnosa, ki jo uporablja tudi svetovna zdravstvena organizacija (WHO).

Na našem območju zaradi intenzivnega kmetijstva predstavljajo največji problem pesticidi (največkrat atrazin) in nitrati v podtalnici.

Nitrati se v pitni vodi pojavljajo zlasti na kmetijskih območjih. Njihova koncentracija je odvisna od dejavnosti na vodozbirnih območjih (gnojenje z naravnimi in umetnimi gnojili). Na koncentracijo nitratov vplivajo debelina zemljine, količina in čas uporabe gnojil, vrsta posevka, različni onesnaževalci na vodozbirnih območjih (gnojišča, greznice, farmska vzreja živali).

Škodljivi učinki nitratov na zdravje so lahko akutni in kronični. Akutni učinek se kaže v pojavu methemoglobinemije pri zdravih novorojenčkih in dojenčkih do 4. meseca starosti zaradi nerazvitega encima methemoglobin - reduktaze v rdečih krvničkah. Pojavi se pri 2,5 % zdravih novorojenčkov, ki pijejo vodo z 50 - 100 mg/l nitratov.

Potrebno je še omeniti, da je pri normalni prehrani vnos nitratov v 75 - 90 % s hrano in samo manjši odstotek z pitno vodo.

Glede na vse povedano se odsvetuje uporaba vode z zvišano vsebnostjo nitratov novorojenčkom in dojenčkom do 6. meseca starosti ter iz previdnosti tudi nosečnicam in čimprejšnja možna rešitev preskrbe z vodo ostalih prebivalcev, ker se škodljivega vpliva nitratov na zdravje odraslih vseeno ne da popolnoma ovreči. Bilo pa bi strokovno neutemeljeno in za prebivalce bolj škodljivo, če bi se ta problem reševal s prevažanjem vode in na podobne načine, kot je običajno v izrednih razmerah, ker bi nevarnosti za zdravje bile večje zaradi možnosti bakterijskih okužb oz. visokih koncentracij klora.

Fizikalno kemična tveganja - fizikalno kemične lastnosti (pH, temperatura, motnost, barva, vonj in okus) naj so konstantne in brez večjih nihanj v različnih letnih časih in po atmosferskih padavinah. Spremembe fizikalno kemičnih lastnosti kažejo na zdravstveno neustreznost pitne vode, zato tudi predstavljajo tveganje za zdravje porabnikov.

Temperatura - najprimernejša temperatura pitne vode je od 8 - 12°C Pri plitvejših vodnjakih se tolerira maksimalna razlika poletne in zimske temperature do 4°C.

Nihanja temperature v krajših časovnih intervalih, še posebej tista po atmosferskih padavinah, kažejo na možnost kontaminacije s površja. Uporaba take vode za pitje je tvegana.

pH vrednost predstavlja kemično reakcijo (kislost oz. bazičnost) vode. Predpisana vrednost je od 6,5 do 9,5. Odstopanja od teh vrednosti nimajo posebnega vpliva na zdravje, pomembne pa so pri kloriranju vode in kot vzrok agresivnosti vode zaradi katere se iz materialov, ki prihajajo v stik z vodo, lahko sproščajo kovine in druge snovi, ki so lahko tudi škodljive. Voda v Pomurju je v glavnem kislja - vrednosti pH v nekaterih vodah so tudi pod 6.

Mobilni kirurški reševalni center pri soboški bolnišnici

Pri soboški splošni bolnišnici v Rakičanu je Ministrstvo za obrambo začasno postavilo mobilni vojaški kirurški center Role 2. Gre za sodelovanje pri skupnem strokovnem uvajanju mobilnega kirurškega reševanja po Natovih standardih za potrebe Slovenske vojske (SV).

Center, ki je uporaben tudi za pomoč civilnemu prebivalstvu ob večjih naravnih in drugih nesrečah, naj bi pri bolnišnici v Rakičanu ostal leto dni. V tem času naj bi v njem - sestavljen je iz sedem medicinskih in enajst logističnih zabojnikov - usposabljali osebje iz enot SV in soboške bolnišnice, že prihodnje leto pa naj bi v njem izvajali del redne bolnišnične dejavnosti.

Vrednost centra je okrog devet milijonov evrov, v njem bo sodelovalo približno sto ljudi, od tega polovica medicinskega osebja, ostali pa bodo skrbeli za logistično podporo. Vojska se je za sodelovanje z javnim zdravstvom odločila, ker sami nimajo dovolj medicinskega osebja, v prvi vrsti zdravnikov. S kroženjem centra po državi naj bi pri SV zagotovili povečanje zanimanja za vključevanje javnega zdravstvenega osebja v pogodbeno rezervo SV in morebitno kasnejše sodelovanje v Natovih mirovnikih operacijah po svetu.

Motnost podzemne vode kaže na direktni kontakt s površjem. Tolerira se lahka motnost podzemne vode (do 5 NTU), če je ta pri eni vodi stalna. V kolikor voda po večjih padavinah vedno postane motna, je to znak vpliva s površja tal in ta voda brez predhodnega prečiščevanja ni primerna za pitje.

Barva - dovoljena je minimalna pobarvanost vode - 0,5m-1

Vonj in okus vode mora biti sprejemljiv. Že po vonju lahko ocenimo, da je voda onesnažena. Okus vode ocenjujemo le v primeru, če smo prepričani, da voda ni zastrupljena ali radiološko kontaminirana.

Smiljana ALADIČ, dr. med.

Zavod za zdravstveno varstvo M. Sobota, Enota za zdravstveno ekologijo

Kam z rabljenimi baterijami ?

V svetu vsako leto prodajo nekaj milijard baterij in pri tem gre nekaj sto tisoč ton rabljenih baterij na komunalne deponije, kamor sploh ne sodijo.

Ker baterije spadajo med nevarne odpadke, jih je potrebno zbirati ločeno. Odpadne baterije vsebujejo težke kovine, kot so živo srebro, kadmij, svinec, ki so za okolje strupene in zdravju škodljive. Onesnažujejo zrak, zemljo in vodo. Koncentracija se nalaga v rastlinah, ki po prehranbenem ciklu pridejo v človeško telo. V telesu negativno vplivajo na srčno žilni sistem, delovanje ledvic, povzročajo poškodbe možganov in živcev.

Dolgoročno uživanje živil z visokimi koncentracijami težkih kovin lahko privede do rakavih obolenj v človeškem telesu.

Zbiranje nevarnih odpadkov iz gospodinjstev organizirajo komunalna podjetja enkrat letno, nekatera tudi dvakrat letno. Občane o urniku in o samem poteku akcije predčasno obvestijo preko medijev, zloženk, plakatov. V vsaki občini oz. krajevni skupnosti je določeno vsaj eno zbirno mesto, kamor lahko občani prinesejo nevarne odpadke. Na zbirnem mestu se določen čas nahaja specialno vozilo in usposobljeno osebje za prevzem.

Odpadne baterije lahko oddamo tudi v nekatere trgovine po Sloveniji, prav tako pa potekajo zbiralne akcije po večini osnovnih šol, lahko pa jih oddamo v najbližji zbirni center komunalnega podjetja. V letu 2004 so samo v Pomurju po osnovnih šolah zbrali 1,4 tone izrabljenih baterij.

Poskrbimo, da bo nevarno na varnem, le tako bomo našim naslednikom zagotovili varno pitno vodo in hrano, ki jo bodo uživali.

Sonja HORVAT, dipl.sanit.inž.

Zavod za zdravstveno varstvo, Murska Sobota

Prvi kviz mladih gasilcev

Potrpitev, da Gasilska zveza Mestne občine (GZ MO) Murska Sobota namenja veliko skrb tudi mlademu kadru, niso samo zanje posebej razpisane discipline v okviru občinskega prvenstva, mladinski gasilski tabori, letno usposabljanje in izobraževanje za mentorje, podpiranje nastopov mladih na tekmovanjih višjega nivoja..., pač pa tudi prvi občinski kviz Mladi in gasilstvo. Tega je krovna občinska gasilska zveza letos razpisala prvič in po pozitivnih izkušnjah sodeč, naj bi bil posledje tradicionalen.

Prvega občinskega kviza, ki se je konec oktobra odvijal po programu Gasilske zveze Slovenije (GZS), se je v gasilskem domu v Murski Soboti v dveh starostnih skupinah - mlajši in starejši, udeležilo 13 ekip iz štirih društev: Černelavci, Markišavci, Rakičan in Satahovci.

V prvem delu so mladi gasilci reševali pisne naloge, v drugem pa so oboji spoznavali gasilsko opremo in se preizkušali v vezanju vozlov. Mlajša skupina je sestavljala

pomešane dele v sliko, starejša pa se je po sistemu "male sive celice" pomerila še v kvizu znanja.

V mlajši skupini je bila najboljša 2. ekipa Rakičana, 1. ekipa iz istega kraja je bila druga, Satahovci 2 pa so bili tretji. Tudi v starejši skupini je odšla zmaga v Rakičan - 1. ekipa, sledijo Markišavci 1 in Markišavci 2. Najboljši so se uvrstili na regijski kviz, ki je bil v Puconcih, vendar tam vidnejših uvrstitev niso dosegli.

Podpredsednik GZ MO Murska Sobota Andrej Kumin in poveljnik Franc Olaj sta ob tem dejala, da so tudi takšna srečanja spodbuda mladim, da jim gasilstvo še bolj zleze pod kožo in bodo nekoč v gasilskih organizacijah uspešno zasedli mesta svojih predhodnikov, na kvizu pa bodo uporabili znanje, ki ga bodo nekoč potrebovali za sebe in druge. Kumin je ob tem še povedal, da bodo lahko mladim vsako znanje, ki ga bodo ti pridobili tudi na kvizu, v življenju koristno uporabili zase in za druge.

Ekipe prve pomoči CZ in RK Nemčavci najboljša

V Mestni občini Murska Sobota posvečajo vsako leto veliko pozornost usposobljenosti ekip prve pomoči Civilne zaščite in Rdečega križa, ki jih je štirinajst. V začetku leta zanje poteka preko Območnega združenja Rdečega križa 10-urno dopolnilno usposabljanje, ki mu sledi preverjanje usposobljenosti ekip na občinskem nivoju.

Ekipe prve pomoči Civilne zaščite Nemčavci, ki jo ses-

taavlja Majda Gaber, Verica Kučan, Marjeta Žilavec, Slavica Gostonj, Irena Šrajnar in Slava Horvat, je bila najboljša in se je uvrstila na regijsko tekmovanje. Tudi tam je bila odlična, saj je med 22 ekipami na tekmovanju v Rakičanu osvojila prvo mesto, na sklepnem državnem preverjanju usposobljenosti ekip PP CZ v Mariboru pa je zasedla 8. mesto.

Geza GRABAR

Vaja "Odločnost 2005" v Splošni bolnišnici Murska Sobota

V oktobru - mesecu varstva pred požari, je Občinski štab Civilne zaščite MO Murska Sobota v sodelovanju z Gasilsko zvezo MO pripravil obsežno vajo sil zaščite, reševanja in pomoči občine na kirurškem bloku Splošne bolnišnice v Rakičanu.

V vajo, ki je bila ena najzahtevnejših v sistemu zaščite in reševanja v mestni občini doslej, je bilo vključenih vseh 11 gasilskih enot gasilskih društev z razpoložljivo tehniko in del enot in služb Civilne zaščite mestne občine (Občinski štab CZ, ekipe PP CZ in Tehnično reševalne enote CZ). Objekt ni bil naključno izbran, saj se je z reševanjem ljudi in premoženja iz bolnišnice povečala zahtevnost na najvišjo možno raven, pa tudi naslov vaje Odločnost 2005 kaže na to, da je bila pri realizaciji zastavljenih nalog potrebna velika odločnost vseh sodelujočih.

Zaradi požara in dima v 4. in 5. nadstropju kirurškega oddelka bolnišnice oziroma onemogočenega dostopa po stopnišču so vse reševalne enote s pomočjo hidravlične avtolestve delovale s severne strani

kirurškega bloka. Najprej so ustrezno opremljeni in usposobljeni operativci pogasili požar in izvedli izpihovanje dima iz prostorov. V nadaljevanju so se v reševanje vključile ekipe prve pomoči CZ kot pomoč ekipi prve pomoči CZ Splošne bolnišnice, ki je bila prav tako vključena v vajo.

Številni gostje, med njimi tudi župan Anton Štihec, ki je neposredno odgovoren za zagotavljanje pogojev za delovanje sistema zaščite, reševanja in pomoči v Mestni občini

Murska Sobota, so lahko videli reševanje s hidravlično avtolestvijo (za najtežje poškodovane) oziroma z zaprto spustnico (za lažje poškodovane). Ker ta lahko uspešno deluje do višine 35 metrov, bi lahko na ta način uspešno reševali tudi z najvišjega naseljenega stanovanjskega objekta v Murski Soboti (stanovanjskega bloka nad blagovno hišo "Šoping").

Ob predpostavki, da je v bolnišnici veliko poškodovanih, so se reševalci prek nižjih streh posluževali še reševanja z vrveno tehniko in vsokočno blazino. Ko se je reševanje na severnem pročelju zaključilo, se je spustnica preselila v dvoriščno stran, s čimer se je preverila možnost delovanja preko robov vzhodnega in zahodnega pročelja na nižje nivoje.

Skozi ves čas trajanja vaje, ki je bila zastavljena tako, da ni motila delovanja redne službe bolnišnice, je pri bolnišnici delovala postaja za sprejem poškodovanih na terenu, triažiranje poškodovanih in določanje njihove nadaljnje oskrbe. Poveljnik Civilne zaščite Mestne občine Murska Sobota Stanislav Wolf, ki je vajo v sodelovanju z gasilci tudi pripravil, pravi, da je bila odločitev za izvedbo

vaje plod dogovorov med vsemi subjekti sistema zaščite, reševanja in pomoči ter pripravljenosti vodstva bolnišnice, da se preveri sposobnost posredovanja ob morebitni podobni nesreči.

Po končani vaji je bila izdelana tudi

nadrobna analiza le-te. Bolnišnici so bili predlagani pisni ukrepi za odpravo nekaterih ovir, ki omejujejo možnost reševanja ob nesrečah, sicer pa je bila vaja ocenjena kot strokovno pripravljena in izvedena.

Za prihodnje leto pa so v analizi že

zastavljene naloge, ki jih je potrebno opraviti v letu 2006 za zagotavljanje višje stopnje usposobljenosti sil zaščite in reševanja ter za zagotovitev večje varnosti vseh nas.

Geza GRABAR

Pravilno ravnanje z odpadki

Pravilno ravnanje z odpadki predstavlja pomemben prispevek k ohranitvi našega okolja. Neodgovorno ravnanje nam narava vrača na različne načine, npr. z boleznimi, naravnimi katastrofami itd. Odgovoren odnos do okolja pa predstavlja tudi pravilno ravnanje z odpadki. To imenujemo **GOSPODARNO RAVNANJE Z ODPADKI**.

Prav gospodarno ravnanje z odpadki pa bo v naslednjih številkah Soboških novin naša tema. Občane želimo informirati in osveščati o pravilnem načinu ravnanja z odpadki oziroma jih opozoriti na nepravilnosti.

Teme bodo:

- Zakaj je pomembno z odpadki ravnati gospodarno?
- Kako zmanjševati količino odpadkov - npr. ob nakupu?
- Kako pravilno ločevati odpadke in kaj ločevati?
- Izvedeli boste več o zbirnih mestih, zbirnih centrih za ločeno zbiranje frakcij, o posebnih in nevarnih odpadkih, kosovnih odpadkih in še kaj.

Ne spreglejte našega ekološkega kotička. Upoštevajte nasvete in prispevajte svoj kamenček v mozaik ohranitve našega okolja.

Saubermacher & Komunalna d.o.o.

Zakaj je pomembno z odpadki ravnati gospodarno?

Gospodarno ravnanje z odpadki pomeni:

- * zmanjšanje količine odpadkov (v proizvodnji, ob nakupih)
- * ločeno zbiranje
- * predelava odpadkov (kompostiranje ali recikliranje)
- * odlaganje ali sežig.

Gre za krožni tok, v katerega se vključuje čim več odpadkov, iz katerih lahko pridobimo sekundarne surovine. Na ta način porabimo v proizvodnji manj naravnih virov (nafta, rud, dreves...). Privarčujemo tudi dragocen odlagalni prostor, saj odložimo manj mešanih komunalnih odpadkov. Da bi to zaživel v praksi, pa moramo sodelovati vsi. Pomemben je vsak posameznik, ki s premišl-

jenim nakupom in z oddajo pravilno ločenih odpadkov prispeva svoj del k ohranitvi našega okolja. Zavedati se moramo, da je okolje dediščina naših vnukov, zato jim ga zapustimo takšnega, da bodo lahko v njem živeli zdravo.

Torej, če bomo z odpadki vsi ravnali pravilno, bomo prihranili naravne surovine, ki bodo dlje časa na razpolago, odlagalni prostor, odpravili divja odlagališča, ki ogrožajo naše okolje, podtalnico in s tem zdravje ter se hkrati obvarovali pred določenimi boleznimi.

Saubermacher
&
Komunalna

Pisma bralcev

Ze dlje časa vas, spoštovane bralke in bralci Soboških novin, vabimo, da se nam oglasite in vprašate, kaj vas zanima o dogajanju v mestni občini. Kot prva se je navsezadnje le opogumila bralka občinskega glasila Lidija iz Murske Sobotice. Čeprav ni želela, da objavimo njen priimek, se nam je njeno vprašanje zdelo dovolj zanimivo in aktualno, da ga povzemamo. Sprašuje namreč, kako je z gradnjo in najemom varovanih stanovanj ter načrtovanim oddelkom Doma starejših Rakičan v mestnem središču.

V enem od pogovorov z županom Antonom Štihecem je namreč nekaj slišala o načrtovani gradnji ob križišču ulice Staneta Rozmana in Cvetkove ulice, tam kjer so stali provizoriji. Rada pa bi izvedela več, saj je zainteresirana za najem ali nakup varovanega stanovanja. Zato sprašuje, kdaj bodo pričeli z gradnjo ter pod kakšnimi pogoji in kdaj bo mogoče priti do varovanega stanovanja, pa tudi, ali bo oddelek doma starejših v mestnem središču odprtega ali zaprtega tipa. Predvsem pa jo zanima, kdaj bodo priletnejši občani imeli tudi pri nas možnost, da sami poskrbijo zase, preden obnemejo in postanejo odveč v skupnih gospodinjstvih ali ostanejo sami v prevelikih stanovanjih in hišah, ki jih več ne morejo vzdrževati. Čakalna doba za sprejem v rakičanski dom se ji zdi dolga, pa tudi prevelike želje po tem, da bi odšla iz mesta, ki ga je vajena, nima, dokler se lahko prosto giblje po njem.

Odgovor bomo poiskali pri županu in v mestni upravi ter ga objavili v naslednji številki, v tej, zadnji v letu 2005, pa vas ponovno spodbujamo k pisanju v občinsko glasilo. Pišite na naslov: Mestna občina Murska Sobota, Kardoševa 2, 9000 Murska Sobota, s pripisom: Pisma bralcev za Soboške novine.

NOVINE

BESEDA UREDNICE

Božično-novoletna številka Soboških novin je priložnost, da v prazničnih dnevih, ki so pred nami, prelistate in v občinskem glasilu preberete tisto, kar vas zanima. V času od oktobrskega izida se je nabralo kar nekaj fotografij za foto kroniko, pa tudi informacij za objavo o dogajanju v Mestni občini Murska Sobota. Njen župan Anton Štihec vam tokrat v svojem koticu izreka voščilo pred božično novoletnimi prazniki, objavljamo pa tudi njegovo zahvalo in čestitke delavcem ter vodstvu uprave ob Murini 80-letnici, ki je v pre-

jšnji številki pomotoma izpadla, velja pa do izteka tega leta. Naslednje bo priložnost za nove dosežke, tako v še vedno največji tekstilni tovarni v tem delu Evrope, kot tudi v manjših delniških družbah in podjetjih, kjer na jim novo leto prinese nov zagon.

Iz poročila z zasedanja mestnega sveta v začetku decembra je zaznati, da je, predprazničnemu času navkljub, že pri drugi točki obravnave prišlo do drobljenja energij in strankarskih razhajanj. Po izkušnjah sodeč se bojim, da bo v naslednjem letu, letu lokalnih volitev, še huje in upamo, da bodo to, kdo pije in kdo plača, pravočasno zaznali tudi volilci in z izvolitvijo nagradili tiste, ki se trudijo in delajo. Pomemben je učinek, vse ostalo ne šteje in škoda je časa, ki tako hitro polzi skozi roke. Vsako novo leto smo za leto starejši, lahko pa bi bili tudi modrejši in se kaj naučili in ne ponavljali napak minulih let. Kakorkoli, presoja je vaša. Sicer pa si tudi tokrat preberite, kaj sprašujejo mestni svetniki in kakšni so županovi odgovori. Z literarnim prispevkom nas je v času obdarovanj razveselila Karolina Kolmanič. Sama pa sem pobrskala med dokumentarnimi fotografijami in objavljam tiste iz Sobotice moje mladosti.

Med uradnimi objavami sta tokrat razpisa za sofinanciranje športnih dejavnosti v letu 2006 in za občinske nagrade ob kulturnem prazniku. Tudi tokrat se ni izneveril in nam je gradivo za objavo pravočasno posredoval Geza Grabar, ki vestno beleži in fotografira dogajanje na terenu. Med drugim je fotografiral letos izjemno mokro Miklošovo senje in okraševanje mesta ter še marsikaj drugega. Sodelovati pa so pričeli tudi drugi priložnostni dopisniki in poleg odprtega pisma tajnika Mestnih četrti Zorana Hoblaja se je s prvim vprašanjem opogumila celo bralka. Če se bo z avtorskim dopisom oglasil še bralec, ki je v času urejanja te številke glasno izražal jezo nad pomanjkanjem parkirišč v mestnem središču in neurejenim prometom v Murski Soboti, ga bomo objavili v rubriki Pisma bralcev. Uvajamo jo v želji, da sprejmete Soboške novine za svoje in jih ne odvržete kot reklamna obvestila, ki polnijo poštno nabiralnike.

V času dolgih večerov in prazničnih luči vam želim čim več svetlih občutkov in notranjega miru ter zadovoljstva.

Brigita Bavčar

Glasilo **SOBOŠKE NOVINE**
izdaja **MESTNI SVET**

Izdajateljski odbor:
Anton ŠTIHEC,
Ernest EBENSPANGER,
Franc MEOLIC, Ivan OBAL,
Jožef RECEK, Alojzij ROUS,
Darko RUDAŠ, Drago ŠIFTAR in
Franc WEINDORFER

Ustanovitelj je **MO MURSKA SOBOTA**,
Kardoševa 2, 9000 Murska Sobota

Naslovnica: Dominik ŠTEINER
Odgovorna urednica: Brigita BAVČAR
Jezikovni pregled: Bea Baboš LOGAR

Grafična priprava in tisk:
TISKARNA KLAR Murska Sobota
Naklada: 7000 izvodov

Soboške novine prejema gospodinjstva v mestni občini brezplačno.

MOKER MIKLAVŽEV SEJEM

Ne spomnimo se, da bi tradicionalni, več kot stoletni Miklavžev sejem v Murski Soboti potekal v tako muhastem vremenu, kot je bilo letos. Namesto, da bi bilo na miklavževo (6. decembra) zaseneženo ali vsaj mraz, je večji del dneva pošteno deževalo.

Ob Terezijinem sejmu (15. oktobra) je to drugi osrednji sejem v mestu, čeprav ti v manjšem obsegu v ožjem mestnem središču potekajo tudi vsak prvi ponedeljek v mesecu. Tudi letos sta Miklavžev sejem pripravila podjetje Komunala ter tamkajšnje turistično društvo. Potekal je na območju Zvezne in Slovenske ulice ter Trga zmage.

Zagotovo je bila stara navada vzrok, da so se ljudje navkljub kislemu vremenu podali v Soboto in se, če že ne drugega, vsaj sprehodili med več kot dvesto stojnicami, ki so ponujale marsikaj. Nekaj deset je bilo tudi takih, ki so stregle jedačo in pijačo. Vendar ni bilo težko priti do zaključka, da je bilo obiskovalcev kljub raznoliki ponudbi precej manj kakor prejšnja leta.

Ponudba tudi na tokratnem sejmu ni izstopala, saj so trgovci, (pre)prodajalci in še kdo ponujali veliko tekstila, obutve ter bižuterije in drugega manjvrednega blaga. Zaradi poplave cenenega blaga iz daljnega vzhoda je resničnih obrtnikov iz leta v leto manj. Kot že nekaj zadnjih let so bili tudi tokrat številni prodajalci z izdelki iz lesa (suhe robe) z Ribniškega ponujali pa so še suho sadje. Predstavnika tipične prekmurske obrti - lončarjev, sta bila le dva. Pa še ta sta samevala. Nekoliko bolje je kazalo lektarjem s ponudbo medenjakov vseh vrst. Sejmsko dogajanje so tudi letos popestrili soboški godbeniki na pihala.

Zaradi drobnih pozornosti pa so bili maloštevilni najmlajši veseli Miklavža z zlatorumeno palico in dolgo belo brado, ki se je po sejmu v spremstvu angelčkov sprehodil dvakrat - dopoldan in popoldan. Tudi sam ni mogel nič proti vremenu, zato je tudi on nosil dežnik. Miklavž z dežnikom je ponujal "samo" posušeno sadje. Kot je pravil, je to bolj zdravo za zobe kakor pa slaščice.

Geza GRABAR

*Dnevi v letu 2005 se iztekajo. Da bomo v prihajajoče leto stopili čim bolj veselo, pripravljamo **SILVESTROVANJE** na prostem. Tako bomo novo leto v Murski Soboti lahko pričakali skupaj in sicer na prireditvenem prostoru v mestnem središču (Trg zmage).*

*Mestna občina Murska Sobota je za naše občane in vse naše goste pripravila glasbeni program, s katerim verjamemo, da bomo zadovoljili različne glasbene okuse. Nastopal bo domači narodno zabavni ansambel **HORIZONT** in popularna pop rock skupina **TABU**.*

Prireditev bo na prireditvenem prostoru na Trgu zmage po naslednjem programu:

*22:00 - 02:30 glasbeni program skupin **HORIZONT** in **TABU***

*23:40 - 23:45 nagovor župana **MOMS**, g. Antona Štihca*

*00:00 - 00:07 novoletni **OGNJEMET***

VLJUDNO VABLJENI!

foto: Jože POJBIČ